

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 95. Telefon: 297-0-69

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

Reformot!

Irta: Krenner Zoltán dr.

A fővárosi és vidéki közjegyzők szemléletének különbözősége, az aktuális problémák lényege és azok megvalósítási sorrendje, a sürgős kérdések megoldásának módjai, általában tehát a közjegyzői politika divergenciája akkor válik érezhetővé, ha közel egy évtizedes fővárosi gyakorlatot követ a vidéki működés s az intenzív fővárosi közjegyzői élet hirtelen cserélődik fel a vidékkel, s a folytonos nyugtalanságot, mozgást nagy csendesség követi. Azonos tünet a kereseti lehetőségek fokozatos csökkenése s a küzdelem az élet-színvonal fenntartásának látszataért; már az elárvelt iroda elfoglalásával járó irattár rendezésnél a közjegyzői működés igénybevétele csökkenésének ijesztő arányai meglepőek, amit a fővárosban a mértéktelen állás-szaporításnak tudunk be s feltűnő, hogy az intézmény létrehozását indokoló körülmények — közvetlen végrehajthatóság, közhitelesség — okából az intézmény megindulásakor temérdek okirat készült, de fokozatosan később már ez ügyekben nem a közjegyzőt keresik fel, bár megállapítható az is, hogy ez a forgalom-csökkenés nem irható kizárólag a kar közellenségei terhére.

A közjegyzői ügyfelek élethivatásának, vagyoni viszonyainak és társadalmi állásának különbözősége s az ebből eredő különböző igények irányítják a fővárosi és vidéki közjegyzők eltérő politikáját, s ennek megfelelően ez a politika az elérendő célok és igénybeveendő eszközök tekintetében is különböző. A vidéki közjegyző

Krenner Zoltán dr.: Reformot!

A vagyonszármazási illethekek újabb szabályozása

Újabb, illetékes offenzíva a jegyzői magánmunkálatok ellen

Kamarai közgyűlések

Közlemények

Halálozás

A budapesti kamara választmányi ülése

Arkték a Budapesti Ügyvédi Körben

A különéleli tanúsítvány tartalma

Jogutódlás a reáljogi győgszertáakra vonatkozólag

A sikertelen ingatlan árverések költsége

A csehszlovák jogászok elszakongresszusa

Berjegyzési illethekek a hagyaték tárgyalási díjak jelzálogjogi biztosítása esetén

Felnyas

Kihirdetett törvények

Rendeletek

Jogi és illetékügyi irodalmi szemle

Jogállam

Polgári jog

Magyar jogi szemle

Bihari Index Juris Hungarici, Magyar jogmúfató

Az ügyvéd

Magyar törvénykezés

Illetékügyi közlöny

Joggyakorlat

Magánjog

Szerkesztői üzenetek

problémája egyszerű; lehet-e az agrár társadalom, főleg a kisbirtokosok gazdasági funkcióképességét fokozni s ezzel együtt vagyoni helyzetük megjavításával közvetve a közjegyzők válságát is megoldani, s mik e képesség kapacitásának fokozási és kihasználási lehetőségei. Látszólag csupán agrárpolitikai kérdés, valójában azonban a közjegyzői kart is közelről érdeklő probléma, mellyel foglalkoznunk kell. A közjegyzői válságot nem lehet újabb kereseti lehetőségek megteremtésével, mások jogos munkaterületének annexiójával, községek ide-oda csatolásával, hagyatéki körzetek új megállapításával, álláscsökkentéssel, a közjegyzői díjak emelésével megoldani; ezek csak átmeneti gyors segélyek, narkotikumok, pedig mélyre kell szondázni s a magunk hibáinak őszinte feltárása mellett a közjegyzői válság alapokait megtalálni. A vidéki közjegyző léte és megmaradása egyet jelent az agrár társadalom létevel és megmaradásával.

A vidéki működés rövid ideje alatt is nyitott szemmel járva, a magyar paraszt életmódját figyelve, táplálkozását, ruházatát látva, gyermekei nevelésének hiányait tapasztalva, magárahagyottságát lépten nyomon szemlélve, amit statisztikai felvételek megerősítenek, kifordul az ember szájából a falat és meleg szobában is végigborzong hátán a hideg s eszébe jut Széchenyi, aki az „ember méltósága“ nevében háborgott, hogy 9 millió szegény ember legyen „minden terhek türelmes viselője s egyuttal a magyarság utolsó záloga, reménye, fenntartója.“ A jelszavas és a feladatokat pontokba foglaló napi politika helyett szakadatlanul és inaszakadásig kell az agrár társadalom megmentését, emberi méltóságba visszaemelését, mint egyetlen nemzeti feladatot, hirdetni s mellette nyugodtan félreállítani minden más feladatot, mert ha ennek az egy feladatnak megoldása sikerül, akkor mindent elértünk és újra életerős, egészséges, bátor és önálló nemzetté lehetünk, melynek anyagi és lelki fegyverzete egyaránt magától fog jönni, ha egyszer ez a széles, alsó réteg támaszává lesz a nemzeti életnek.

De történik-e valami ennek érdekében s a közjegyzők igyekeznek-e az agrár társadalom megmentése érdekében testületként eljárni s felhasználják-e az alkalmakat ennek a nemzeti feladatnak a teljesítésére? Az agrár társadalom felemelése elválaszthatatlan kapcsolatba került a földreform kérdésével, meddő viták folynak a jelenlegi birtokviszonyokat védő ortodox álláspont és a földbirtok helyesebb megosztását telepítéssel és földosztással elintézhetőnek gondolt hivatalos kormányprogram helyessége felett, mely viták felesle-

gesek is, hiszen bizonyos elvek elől elzárkózni nem lehet még helytelenségük esetén sem, ha azok megvalósítását a korszellem parancsolólag követeli, s csupán érvényesülésük ütemét kell mérsékelni. Ma a nemzeti élet tengelye, a paraszti osztály felemelése és megerősítése minden eszközzel, s ez nemcsak a modern etatizmus követelése, hanem a legtöbb országban már teljesített igény is. Az utódállamok a parasztság érdekében minden téren oly reformokat hajtottak végre, melyeknek eredményeképpen az utódállamok agrár társadalmi színvonal tekintetében jóval a magyar tömegek fölé került. Nálunk azonban az élet joga és a jog élete különböző, az életigényei után elkésve ballag a gyakorlati megoldás, láttuk, hogy a magánjogi törvénykönyv nem a gazdasági fejlődés irányvonalát követi s nem mindig azt a jogot tartja fenn, amellyel a nagy tömegek élnek, hanem a törvények és döntvények jogát. Az agrár örökösödési jog különleges szabályozása, a falusi jogközösségek, kisbirtokhitbizomány, otthonmentesítés, parcella minimum, a gazdavédelmi rendelkezések során a „gazdakényszeregyezség“ végrehajtása legalább is a városi kereskedők mentalitásának megfelelően eszközölt csődönkívüli kényszeregyezséghez hasonlóan a földhaszonbérleti kérdés törvényhozási rendezése mind-mind közeli feladat, de legközelebbi az új honfoglalásra szánt paraszti tömegek gazdasági megszervezése és kiművelése. A tömegek hihetetlen műveletlenségét látjuk a legegyszerűbb jogi kérdések iránti érzéketlenségnél, a saját vagyoni helyzete javítását célzó eszközök igénybevételénél való tudatlanságnál és annál a megadó alávetettségnél, mellyel ügyeit a félművelt — tehát veszedelmes — és tudákos vezetőire bizza, — hatósági engedéllyel.

A vidéki járásbiróságok előtt folyó perek tanuskodnak e kiművelési feladatok teljesítésének elmulasztásából származó orvosolhatatlan hátrányokról. A legutóbbi járásbirósági tömegnapon 83 kereset közül 61 került érdemleges tárgyalásra, a legkisebb perérték 1 pengő 40 fillér volt és rosszul fogalmazott kikötményi jog tartalmának értelmezése körül forgott; családi viszályok, örökösödési perek, alakilag hiányos végrendelet miatt folyamatba tett keresetek várnak ítéleti döntésre s ezek következményeképpen mindkét peres fél anyagi kisebbedésére. A falusi lakosság mesterségesen bele van hajtva a perekbe s nincsen kalauza arra az útra, mely minden nemzetmentő permegelőzés felé vezet.

A permegelőzés biztos eszközei: a bizonytalan tanúk helyett a közhitelességű, tartalmával szemben bizonyítást meg nem engedő

közokirat, a vitás kérdések felvethetését kizáró pontos fogalmazású okirat, a fennálló kötelezettségeket, a jövőben bekövetkező teljesítéseket gondosan megállapító okirat, a halálesetre szóló vagyónát-háramlásokat alakilag is, tartalmilag is kifogástalanul szabályozó rendelkezés helyett lépten nyomon a falu pennája, a bonyolult jogszabályok útvesztőjében eltévedt és igen gyakran felületes értelmi vezető és szellemi élharcos által irt magánokirat, mely a jövőben keletkező perek dugványainak hatóságilag támogatott, protektív melegágya.

Az agrárpolitika aktuális problémáinak sorában ez nagyon fontos kérdés, melyet azonban a politikai közvélemény elhanyagol, mert a permegelőzés nem közvetlenül ható kérdés, annak előnyét nem lehet rögtöni érvénnyel demonstrálni, az alkalmazásának elmulasztásából eredő hátrányok összességükben nem láthatók előre, anyagi ellenértékük ki nem számítható. De nem is népszerű a kérdéssel való foglalkozás és súlyának lemerése, mert a permegelőzéssel teljesen egyértelmű a jegyzői magánmunka megszüntetése. Nem azt mondjuk, hogy ha nincsen jegyzői magánmunka, akkor nincs többé per, de állítjuk, hogy a pereket megelőzi az arra hivatottak által készített okirat, mely nemcsak vitát rekeszt ki, hanem bizonyítékul is szolgál.

Ma a végrendelet alaki hibái miatt az örökhatározó akarata nem érvényesül, az előre megállapított kikötmény nem lesz teljesítve, az ingatlan tulajdonjogi változása fogantatosíthatatlan, a házastársak magánokiratban szerződnek, a „holtkézi“ vagyónát ruházás, mely az antedatálás lehetőségével anticipálja a hagyatéki osztályt, mindez a sok műhiba nem következhetik be, ha nincsen kontármunka, ha nincsen jegyzői magánmunka és ha a jogügyletek meghatározott köre okirati kényszer alá esik.

Ismételjük, hogy e fontos kérdést nem önsegélyezési alapon állva, sem a bíróságok tehermentesítését szemel előtt tartva szemléljük, bár ez okok bármelyike is eldönthetné a kérdés megoldásának aktualitását, hanem a kisbirtokos osztály megmentése érdekében, annak anyagi helyzetét akarjuk megerősíteni vitathatatlan jogbiztonsággal. Nem új és új törvényeket kívánunk: *perditissima republica plurimae leges*. Nem a törvényalkotás láza hevít, nem a közjegyzők kari érdekeinek istápolása a cél, nem a jegyzők elleni indokolt ellenérzés lép fel követelőleg, hanem az új honfoglaló tömegek anyagi helyzetének javítása, a paraszti osztály megmentése, a termelési ágak hierarchiájában az agrárválság első helyre

tevése s ennek minden eszközzel megoldása, mely feladatok közé kell helyoznunk a paraszti osztály jogi ellátást igénylő ügyeinek hivatott kezekbe való elhelyezését, megakadályozását minden kontármunkálkodásnak, röviden: okirati kényszert kívánunk, ezt az új közjegyzői rendtartás keretében, megszervezni a paraszti társadalom irányítottóságát jogi ellátást igénylő magánügyeiben, korlátok közé szorítani akarátát, formákhoz és szabályokhoz kötni ennek az akarátának a megnyilatkozását, ünnepeyesebbé tenni ezeket a megnyilatkozásokat s folytatni ott, ahol a tulajdonjog átruházásához kauzális szerződést kívántunk, a megegyezésen felül érvényes jogalapot s elérni oda, ahol az utódállamok balkáni gondolkodásuk dacára vannak: minden jegyzői és más zugirászati magánmunkák gyors megszüntetését az új közjegyzői rendtartás keretében.

E feladatok sürgős megvalósításának szükségességét a vidéki közjegyző érzi a legjobban. Ismételjük, hogy most nem a magunk anyagi helyzetének megjavítására gondolunk, hanem alaposabb, átfogó, nemzetmentő szempontokra. Az elsodort falú nevében beszélünk. Nem elég a falut a gyöngyösbokrétából megismeri, mint kuriózumot, hanem a várost és falut egy sorsközösségnek kell tekinteni, a vér és erő egy patakba ömlésének. Nem a városi ember boldog aszfaltbolyongásai kódén keresztül kell nézni a falut s annak sajkásait nemcsak akkor kell érezni, ha annak a városi embert is érintő fájdalmas következményei bekövetkeznek.

A falumentés fontos része ez az irányítás, agrárpolitikánknak ez az aktuális problémája. Az irányításra a közjegyző hivatott, aki — sajnos — olimpusi trónján ülve nem érezte a föld rengését s nem látta, hogy az új idők új szellemet követelnek. Az új idők követelménye az annyiszor megkivánt közjegyzői reform s azon belül a fenntebb felsorolt égető kérdések megoldása az a reform, mely már is lekészt az aktuális sorból s amely reformot ma súlyosabbnál súlyosabb érvek nyomása alatt sürgetjük s kérve kérjük a kodifikálással foglalkozókat, hogy annak törvényi megvalósítását sürgessék, — *ne quid republica detrimenti capiat*...

A vagyonátruházási illetékek újabb szabályozása.

A budapesti kamara véleményes előterjesztése.

A várvavárt, sokszor beígért s az illetékjogi bizonytalanság megszüntetése céljával mulhatatlanul sürgősséggel indokolt illetékkodex helyett a pénzügyminiszter egy részletkérdésnek, a vagyonátruházási illetékekre vonatkozó hivatalos összeállításnak tervezetét készítette el s azt véleményezés végett az illetékes szakköröknek, így a kir. közjegyzői kamaráknak is megküldötte. A budapesti kir. közjegyzői kamara, amint erről e közlöny múlt számában már megemlékeztünk, a tervezetre vonatkozólag részletes előterjesztést nyújtott be a pénzügyminiszterhez. Az alapos szakszerűséggel, a gyakorlati élet ide vonatkozó követelményeinek gondos feltárással elkészített előterjesztés a kamara kiváló elnökhelyettesének *Holitscher* Szigfrid budapesti kir. közjegyzőnek különlegesen értékes munkája, amely bizonyára komoly mérlegelés tárgyát fogja képezni s ennek a hatalmas és eléggé bonyolult illetékjogi területnek újabb s talán kielégítőbb és megfelelőbb szabályozásához eredményesen hozzá fog járulni.

A komoly illetékjogi tanulmánynak beillő előterjesztést az alábbiakban közöljük:

„Az illetékekről szóló hivatalos összeállításoktól azt vártuk, hogy a ma szerteágazó, az eligazodást rendkívül megnehezítő, mondhatni kaotikus illetékszabályok zürzavarából kivezető, rendszerbefoglalt és egyúttal a gyakorlati élet tapasztalatainak megfelelően megreformált hivatalos jogszabálygyűjteményt kapunk, mely az illetékek megállapításával foglalkozóknak és így elsősorban a közjegyzőknek, akikre az 1931. évi 5100 M. E. számú rendelet számbavehető területen áthárította az illetékek kiszámítását és lerovását, meg fogja könnyíteni az illetékszabályok között való eligazodást és azok helyes alkalmazását. Különösen azt vártuk, hogy a hivatalos összeállítás a jogszabályok egybegyűjtése mellett ki fogja használni a több mint évtizedes joggyakorlat eredményeit is és meg fogja könnyíteni a joggyakorlat kazuistikájában ma igen nehéz tájékozódást. Ehelyett azonban az előttünk fekvő elsőként megjelent és az illetékekre vonatkozó jogszabályoknak legfontosabb csoportját képező vagyonátruházási illetékekről szóló hivatalos összeállítás voltaképpen csak az 1920: XXXIV. t. c. egyszerű reprodukciója helyenként be-

toldott, alig lényeges módosításokkal. Olyannyira csupán ez és semmivel sem több, hogy a törvényes szabályokhoz még az 1920: XXXIV. t. c. végrehajtása iránt kiadott 40000/1921. sz. utasítás jelenlegi, vagy módosított szabályait sem fűzi hozzá, melyek keretében módjában lett volna útmutatást adni az illetékszabályok irányadó, helyes interpretációjára, a gyakorlatban miként való alkalmazására, a tájékoztató joggyakorlat kihasználásával. És itt nem csak elsősorban a közigazgatási bíróság gyakorlatára gondolunk, hanem az elsőfokú hatóságoknak és nevezetesen az illetékkiszabási hivatalnak az illetékjogban nagy fontossággal bíró gyakorlatára is, melyről a nyilvánosságnak alig van tudomása. Annyival inkább feltűnő és megmagyarázhatatlan ez, mert az egyes adókról szóló hivatalos összeállítások kivétel nélkül a törvényes rendelkezésekhez a végrehajtási utasítás vonatkozó szabályait is hozzáfűzik, már pedig kétségtelen, hogy a joggyakorlatnak, melyre pedig csak az utasítás keretében lehet kiterjedni, az illetékjogban sokkal nagyobb fontossága van, mint az egyenes adók körében, ahol csupán bizonyos önmagukban meghatározott fix közszolgáltatások vannak előírva, míg az illetékjognak sajátossága, hogy különböző előfordulható és előre meg nem határozható vagyongazdálkodási eseményekhez szabva, a benne való jártasság részletes jogismereteket és főleg a vagyonátruházási illetékek körében alapos magánjogi tudást követel meg.

Ennek előrebocsátásával úgy látjuk, hogy a részletkérdésekben teendő észrevételeink csak szűk térre szorítkozhatnak, mert éppen abban láttuk volna feladatunkat, hogy az önmagukban nem vitatható illetékszabályoknak a gyakorlatban miként való értelmezéséhez és alkalmazásához szóljunk hozzá, de az erre nézve elfoglalt hivatalos álláspontot az előttünk fekvő összeállításból a végrehajtási utasítás hiányában egyáltalán nincs módunk megismerni.

* * *

6. és 7. §.

Az illetékmentes illetve kedvezményes értékhatárok fel-emelését, mint szociális intézkedést, csak helyeselhetjük.

14. §.

A hivatalos összeállítás 56. és 57. §-ai szószerint változatlanul átveszik az 1920: XIV. t. c. 68. XX. és 69. §-ainak rendelkezéseit arról, hogy mi képezi az öröklés tárgyát és nevezetesen, hogy mennyiben képezik azt az örökhagyó életében történt ajándékozások is. A mai törvény alapján már

most a közigazgatási bíróság állandó gyakorlata az, hogy: „az örökhagyótól még annak életében kapott vagyontárgyak után nincs helye öröklési illeték kivetésének, ha az illető a hagyatékából semmit sem örököl” (7001|928. 1928. XII. 7.) (21638|1932. 1933. X. 3.) és hogy: „a szülő által még életében kielégített gyermek, ha a szülője hagyatékából már nem örököl, öröklési illetékekkel nem terhelhető” (3594|1934. 1934. IV. 13.). Az indok ugyanis az, hogy a mai törvény rendelkezései szerint a korábbi ajándékok hozzászámításának csupán az a célja, hogy az öröklött és ajándékba kapott vagyontárgyak együttes értékének megfelelő öröklési illetékkulcs alkalmaztassék, vagyis a progresszivitásnak korábbi és esetleg részekben történt ajándékozásokkal való kijátszása megakadályoztassék. Így értendő tehát természetesen továbbra is a hivatalos összeállításban a mai törvényből változatlanul átvett rendelkezés. Hogyan egyeztethető azonban össze ezzel már most a hivatalos összeállítás 14. §-ába csupán az illetékkötelezettség keletkezése szempontjából felvett az az új rendelkezés, hogy az öröklésről való lemondásért kapott ellenérték után a kincstár joga az öröklési illetékhez a lemondás megtörténtekeor keletkezik. Mindenekelőtt, hogy lehet esedékes egy öröklési illeték a még csak leendő örökhagyó életében? De továbbmenve, hogy lehet esedékes bármikor egy öröklési illeték, mely a további szabályok szerint egyáltalán nem jár? Az, aki az öröklésről lemondott, a hagyatékából ennek folytán nem örököl és így a lemondásért kapott ellenérték után úgy mint eddig, a hivatalos összeállítás 56. és 57. §-ai szerint ezentul sem terhelhető öröklési illetékekkel. A lemondásért adott ellenérték a magánjog szerint nem öröklés, hanem ajándék és így csak ajándékozási illeték alá eshetik, melyhez való joga a kincstárnak pedig természetesen a következő 15. §. szabályai szerint úgysis az ajándékozás létrejöttével keletkezik. Egyáltalán nem értjük tehát, hogy mire szolgál a 14. §. szabálya, hacsak nem volt az a célja, hogy kerülő úton, az okirat nélküli ingó ajándékozást a törvény ellenére illeték alá vonja. De ez esetben is alig van gyakorlati jelentősége, mert hiszen épen a lemondással kapcsolatos ajándékozás okirat nélkül alig megy végbe. A 14. §. a fentmondottak szerint nyilván ellenmondásban van a további 56. és 57. §-ok helyes értelmére nézve megállapodott mai — állandó

joggyakorlattal és így egy ma tisztázott kérdésben jogbizonytalanságra fog vezetni, ami nyilván nem lehet célja az illetékszabályok új összeállításának.

16. §., (2) 20. §., 45. §.

Kifogást kell tennünk mindazon új rendelkezések ellen, melyek az ingatlan forgalom megnehezítésére és megcsappanására kell, hogy vezessenek.

Igy nem lehet az, hogy az ingatlanárverés után járó illeték már az árverés napján esedékes, amikor talán utóbb az árverés megsemmisítetik. Az árverési vétel illetéki szempontból ugyanúgy szabályozandó, mint minden hatósági jóváhagyáshoz vagy hozzájáruláshoz kötött jogügylet.

Nem lehet az, hogy míg ma az ingatlanvétel utáni illetéket elsősorban attól kell követelni, aki azt a szerződés szerint magára vállalta, ilyen kikötés hiányában pedig a vevőtől, addig ezentul az egyetemleges kötelezettség címén minden sortartás nélkül és magára az ingatlanra nézve fennálló dologi kezesség figyelmen kívül hagyásával, egyenesen az eladón lehessen behajtani az illetéket, mert az eladó véletlenül fizetőképesség lévén, ez a kincstárnak kényelmesebb. Ugyanez az anomália áll fenn, ha egy ingatlant osztatlan hányadokban többen örökölnék és dacára annak, hogy a késedelmes örökösök ingatlan hányada a dologi kezesség folytán teljes fedezetet nyújt, a kincstár a saját illetékét pontosan lefizető véletlenül fizetőképesség és mobil vagyonnal rendelkező örökösön hajtja be a másoknak illetékét is, anélkül, hogy igényelni és keresztülvinni lehessen, hogy a kincstár az előnyös helyen álló törvényes zálogjogát érvényesítse, ami a fizető örökösöknek az időközi túlterhelés folytán már nem áll módjában.

Az ingatlanvétel utáni illeték kiszabása előtt való előzetes lefizetésére való kötelezés, mely az infláció idejéből eredő és egyedül azzal indokolt rendelkezés, ma már jogsultsággal nem bír.

19. §.

Az illetékkiszabás elévülése, — amellet, hogy határideje az illető évnek csak utolsó napjától számíttatván, még meg is hosszabbíttatik, — továbbra is teljesen illuzórius marad, mert a bejelentésre kötelezett féllel szemben az illeték soha el nem évül, tehát minden illetékkiszabási iratot örök időkre

meg kell őrizni, annyival inkább, mert az évek előtti számfőzőkönyvek már nincsenek meg és így az illeték kifizetését csak a nyugtával lehet igazolni.

Miután nyilván ugyanígy fog szabályoztatni az elévülés az okirati illetékeknél is, ennél fogva, ha pl. egy fennálló társaságba új tag lép be, igazolni kell, hogy talán a 40-50 év előtt alakult cég után a társasági illetéket annak idején lerótták, mert különben nemcsak az új tag betéte, hanem az egész cégvagyon után újból meg kell fizetni az illetéket, ha a 40 év előtti nyugtát nem tudják produkálni. Teljesen lehetetlen helyzet, hogy ily módon elévülés tulajdonképpen nincsen. Ugyanez áll még az adócsalás büntetőjogi következményeire is, amikor pedig még a legsúlyosabb bűncselekmények is egyszer mégis elévülnek.

30. §.

Nem tartjuk megfelelőnek, hogy azért, mert egy hagyatékban pl. 10 drb. tőzsdén nem jegyzett részvény van, az illető részvénytársaság egész vagyonát szakértő által meg lehessen becsültetni. Az ilyen zaklató rendelkezés csak további indok lesz arra, hogy a hagyatéki eljárást az értékpapírvagyon még inkább elkerülje.

32. §.

Helyeseljük, mert már az 1920: XXXIV. t. c. előmunkálatainál kívántuk, hogy az özvegy terhére kirótt haszonélvezeti illeték nemcsak halála esetén, hanem akkor is felére csökkentessék, ha a vélelmezett évek felénél rövidebb idő alatt özvegyi joga új házasság folytán megszűnik. Az özvegyi jog nálunk törvényes intézmény lévén, ennek nagy gyakorlati jelentősége van.

36. §.

Tapasztalat szerint azok a hagyatékok és nevezetesen az ingó vagyonok, melyekhez az örökösök birói átadás és általában hatósági beavatkozás nélkül hozzájuthatnak, az illetéket is rendszerint elkerülik. Ami különösen az értékpapírokat illeti, azoknak bankoknál nyílt letétben való kezelése, ami a hagyatéki eljárást szükségessé teszi, csak kivételesen fordul elő és helyébe a safe-ben vagy otthon való őrzés lépett mint szabály. Addig tehát amíg a hivatalos beavatkozás csupán kiskorúak, távollévők jogvédelmére szolgál, vagyis az örökösök illeték kérdésével egyáltalában össze nem függő kivételes

esetekre szorítkozik, a legtöbb ingó hagyaték ezentúl sem fog illeték alá kerülni és a halálesettel rögtön hivatalból meginduló hagyatéki eljárás, nevezetesen leltározás, semmiféle csak utólag alkalmazásra kerülő illetékszabályokkal nem pótolható. Ezen csak a kötelező hagyatéki eljárás segítene, de annak illetéki szempontból némi pótlására szolgálna az 1920: XXXIV. t. c.-nek a hivatalos összeállításba is átvett az a rendelkezése, hogy „olyan esetekben, amikor a leltározást nem kell hivatalból elrendelni s az erre jogosítottak sem kérték a leltározás elrendelését, a leltározást a pénzügyi hatóság kérelmére is el kell rendelni.” Ez a rendelkezés azonban a gyakorlatban egyáltalán nem vált be és pl. a fővárosban alig fordult elő eset, hogy a pénzügyi hatóság ezzel egyáltalán élt volna. A kir. közjegyző azonban, aki a feleket és viszonyaikat előtte lefolyt ügyleteikből és egyébként is ismeri, akinek működési köre egy korlátoltabb területre és különösen most az örökösödési eljárást módosító 1927. évi IV. t. c. folytán a fővárosban egy állandóan hozzáutalt és aránylag kis körzetre szorítkozik, melynek lakosságával az idők folyamán állandó és szoros érintkezésbe kerül, — abban a helyzetben van, hogy megítélhesse, mikor és miért mutatkozik a hivatalból különben nem tárgyalandó hagyatéknak leltározása az illetékelvonás meggátlása szempontjából szükségesnek. Mindezeknél fogva a 36. §. (6) bekezdése a következő rendelkezéssel volna kiegészítendő: „Az illetékes királyi közjegyző köteles eziránt a pénzügyi hatóságnak az örökösök meghallgatása után indokolt javaslatot tenni, ha a hagyatéknak és értékének a valóságnak megfelelően való megállapíthatása céljából a leltározást szükségesnek tartja.” Azelőtt ilyen rendelkezésre nem volt mód, miután ott, ahol hivatalból való eljárás nincs és azt nem is kérték, a hagyatéki ügy a közjegyzőhöz egyáltalán nem került, míg ezentúl minden az ő területén előforduló haláleset felvétele és a végrendelet első sorban az illetékes közjegyzőhöz kerül, aki ezek alapján tehát az ügyről tudomást szerez, ha szükségét látja, a feleket meghívhatja és az illeték alá vonás szempontjából a fentiek értelmében intézkedhetik. Minthogy végül ezen esetre is áll a (8) bekezdés ama rendelkezése, hogy az örökösök az esetleg a közjegyző vagy más által foganatosítandó leltározás költségeit csak akkor viselik, ha annak alapján olyan vagyont leltároz-

nak, amelyet az örökösök a leltározás megkezdése előtt be nem vallottak: ennél fogva a javasolt rendelkezés ellen aggály fel nem merülhet.

44. §., 46. §., 48. §.

A hivatalos összeállítás átveszi a 5100|1931. M. E. számú rendeletnek a Pénzügyminiszter úrhoz tett előterjesztéseinkben ismételtén kifogásolt azt az antiszociális rendelkezését, hogy az öröklési és esetleg ingatlanvagyonátruházási illeték 50 P-ig azonnal a hagyatéki tárgyaláson bélyegben kell leróni, különbeni kétszeres bírság terhe mellett és ugyan úgy magában a hiv. összeállításban van már most kimondva a közjegyzőnek az illeték kiszámítására vonatkozó kötelezettsége. Fenntartva ezen súlyos rendelkezések ellen tett kifogásainkat, mindenesetre szóvá kell tennünk azonban azt a mulasztást, hogy a hivatalos összeállítás mellőzi a Pénzügyminiszter úr által ezen szabályoknak méltányos szellemben való végrehajtása iránt időközben tett intézkedéseket, nevezetesen, hogy ha a közjegyző az illeték kiszámítását mellőzi, bírságot nem kell kiszabni (47521|1933. VIII|a.) és hogy ha a fél a kiszabott egyszeres illetéket a fizetési meghagyás vételétől számított 30 nap alatt kifizeti, a bírság megfizetése alól szintén teljesen mentesül (68700|1934. VIII|a.). Az előbbi könnyítésnek ezentul is való alkalmazását a hiv. összeállítás szövege talán lehetővé teszi, de azt, hogy az egyszeres illeték befizetésével az egész bírság töröltessék, a hiv. összeállítás kizárja, mert a 48. §. szerint befizetés esetén kivétel nélkül csak a bírság felét lehet törölni. Eszerint tehát a 68700|1934. VIII|a. számú rendelettel nyújtott kedvezményt a hiv. összeállítás hatályon kívül helyezi, amit csak elnézésnek tulajdoníthatunk és természetesen reparálni kérünk mindkét fentemlített könnyítésnek magában a hiv. összeállításban való kimondásával.

57. §.

A hiv. összeállítás, úgy mint eddig, a hagyatékhöz öröklési illeték szempontjából hozzászámítja azt az ajándékozást, mely az örökrészbe betudandó. Az, hogy az előre kapott vagyon az öröklésnél beszámítandó-e, egyáltalán nem alkalmas kritériuma az öröklési illeték alá vonásának, mert magánjogunk a beszámítást olyan szűk és az öröklési illeték szedésének jogosultságával semmiféle vonatkozásban nem álló korlátok közé szorítja, hogy a szabályozás ezen módja a gya-

korlatban egyrészt nem járhat a várt eredménnyel, másrészt teljesen indokolatlan egyenlőtlenségekre kell, hogy vezessen. Mindenekelőtt kérdéses ugyanis, hogy lesz összeegyeztethető ez a szabály a Kuriának közismert azon állandó gyakorlatával, amely szerint az ajándékozásnak már a fogalma és ténye kizárja azt, hogy a törvényes öröklésnél beszámíttassék, mert az ajándékozás eo ipso magában foglalja a betudás elengedését. Továbbá a beszámításról csak a törvényes öröklésnél, csak a leszármazók öröklésénél és csak akkor lehet szó, ha több leszármazó örököl. A javaslat szabálya tehát, ha csak nem konstruáltatik a beszámításnak a magánjogtól teljesen eltérő, ismeretlen illetékjogi fogalma, — nem lesz alkalmazható, ha az örökhagyó végrendeletileg szabályozza, noha szintén a még életben adottakra való figyelemmel az öröklést és nem lesz különösen alkalmazható, ha egyetlen gyermekének vagy ha a gyermektelen örökhagyó házastársának adja át még életében akár egész vagyonát. Emellett az ajándékozások kinyomozásának jóformán egyedüli eszközül szolgáló bejelentési kötelezettséget is illuzóriussá teszi, ha a laikus féltől nem tisztán ténybeli, hanem jogi elbírálást feltételező vallomás kivántatik. Ezekhez az, épen a kincstár szempontjából elsősorban megfontolandó nehézségekhez járul azután, hogy viszont az öröklési illetéknek, — minden időhatár és egyéb különböztetés nélkül, — voltaképen az összes még életben történt lényegesebb ajándékozásokra való kiterjesztése a felekre nézve jelent igazságtalan és sokszor elviselhetetlen adóztatást. Egy felemelt és progresszív örökségi adónak egyedüli jogalapja az örökléssel emelkedett teherviselési képesség, az adónak az ugyanakkor kézhez vett vagyonból való beszolgáltatása. Ellenben ellenkezik a jogérzéssel, hogy pl. az a leány, akinek szüleitől kapott 300.000 P hozománya az idők folyamán a férj kezén elveszett, akkor legyen köteles ezután illetéket fizetni, amikor épen ennek beszámítása folytán alig örököl valamit, pl. a részére örökségképen maradt 10.000 P-ből a 300.000 P után számítandó 3%-ot, vagyis 9000 P-t. Ugyanúgy a fiú az adósságainak kifizetésére kapott, tehát az öröklés időpontjában eo ipso meg nem lévő vagyon után. Az ajándékozás alkalmával fizetett illetéknek megengedett beszámítása mindezen aligha fog segíthetni, mert az ingó vagyon aján-

dékozása, ha arról — mint rendszerint — okirat nem állítatott ki, ezentúl sem esik illeték alá.

58. §.

A hiv. összeállítás nem helyesbíti a nő hozományának a hagyaték illetékezése alkalmával való figyelembevétele körül a mai törvény szerint tapasztalt anomáliákat.

Mindenekelőtt nem azt kell kimondani, hogy ha a hozomány a hagyatékkal össze volna vegyítve, mint a hagyatékkal szemben fennálló követelés érvényesíthető, ami magában véve csak a magánjogi helyzetnek nem ide tartozó és felesleges szabályozása, hanem ugyanúgy mint a közszerzeménynél, azt, hogy ez esetben a hozományt mint a hagyatékot terhelő adósságot kell számbavenni, ami az illetékjogi következményt, vagyis az illetékmentességet állapítja meg.

Arra az esetre azonban, ha, mint rendszerint, a hozomány valamely a hagyatékhoz tartozó vagyontárggyal elégitetik ki, a hiv. összeállítás sem tartalmaz szabályt. A közigazgatási bíróság mai állandó gyakorlata szerint ilyen esetben a visszterhes vagyonátruházási illeték fizetendő, ingatlanvaló kielégítés esetén tehát 5% (20257|1926. 15655|1926. 10059|29.) ami meg is haladja azt az illetéket, melyet a nőnek öröklés vagyis új szerzés esetén kellene fizetnie. Ez egészen jogosulatlan eljárás, mely illuzóriussá teszi a törvény azon nyilvánvaló intencióját, hogy a nő saját hozománya után ne tartozzék még illetéket is fizetni és semmivel nem indokolt ellentétben áll a teljesen ugyanazon tekintet alá eső közszerzeményi kielégítéssel, mely ha hagyatéki ingó vagyontárggyal történik, egyáltalán nem, ha pedig hagyatéki ingatlant kap a jogosult, csak 2% illeték alá esik. (100 §.) Nincsen semmi ok a különböztetésre és épen a hozomány, vagyis a nő eredeti és erősebb jogcímű igényének hátrányára.

72. §.

A hagyatéki osztályos egyezségek illetékezésénél a törvénynek véleményünk szerint téves értelmezésével egy úgyszólván állandó kettős illetékezés vált gyakorlattá. Ha ugyanis a végrendeleti örökösök a végrendelet érvényességét kétségbevonó törvényes örökösökkel a kétes kimenetelű per elkerülése céljából kiegyeznek, mindenekelőtt kiszabják a végrendeleti örökösök terhére az egész hagyaték után, tehát az egység szerint a törvényes örökösöknek jutó hagyatéki érték után is

az öröklési és esetleg ingatlanvagyonátruházási illetéket és ezenfelül kiszabják még külön a törvényes örökösök terhére a nekik jutó és le nem vont hagyatéki érték után az „ajándékozási“ és esetleg ingatlanvagyonátruházási illetéket is, utóbbiakat természetesen a végrendeleti és törvényes örökösök, mint sokszor teljesen idegenek közötti viszonylat után járó legmagasabb illetékkulcsok szerint. Tehát egyszerűen szupponáltatik ajándékozás olyan esetekben, amikor erről a felek egyedül irányadó szándéka, nevezetesen az animus donandi nélkül, a magánjogi szabályok szerint — melyek az illeték alá eső ügylet jogi minősítésénél elsősorban kell, hogy irányadók legyenek — szó sem lehet. Ugyanaz az eset, amikor a végrendeleti örökösök egymás között a végrendelet értelmezése körüli vitában vagy a törvényes örökösök egymás között pl. a betudandó juttatások értékelésére nézve kiegyeznek és így az illetékkiszabási hivatal véleménye szerint a végrendelettől, illetve törvényes öröklési rendtől eltérnek. Történik mindez a jelenlegi V. U. 96. § utolsóelőtti bekezdése alapján, nevezetesen az ipso jure öröklés elvére, vagyis arra való hivatkozással, hogy az örökhagyó elhalálozásával megnyílt az öröklés és befejeztetett az örökség megszerzése, tehát minden eltérés a végrendelet szavaitól vagy a tiszta törvényes öröklési rendtől, új szerzést jelent. Ezen elvnek ilyen, a tényleges helyzettel homlokegyenest ellenkező pénzügyi alkalmazása azonban teljesen megengedhetetlen, mert csakis a bíróságok, de az örökösök is legalább is olyan illetékesek a végrendelet érvényességének vagy értelmezésének elbírálására, mint a pénzügyi hatóság, mely utóvégre mégsem kényszerítheti a végrendeleti örökösöket arra, hogy a végrendelethez még a talán kétes kimenetelű per kockáztatásával is ragaszkodjanak. Egyébként is a magánjogban elismert tétel, hogy az ipso jure öröklés csupán jogi fikció, mely áthidalja az örökség megnyílása és végleges megszerzése közötti el nem kerülhető ideiglenes állapotot. Hiszen a birói átadás előtt az összes ismert örökösökön kívül az ismeretlen örökösök ügygondnokát is perbe kell vonni. Ha peressé válik a hagyaték és a birói ítélet szerint történik annak átadása, nyilván az ipso jure öröklés elve dacára sem lehet beszélni új szerzésről és kétségtelenül csak az így megállapított öröklés után fog járni és csakis az öröklési illeték. Ugyanennek kell tehát

állania az ítélettel egyenlő hatályu bírósági, vagy bíróságon kívüli egység esetére is, mellyel az örökség tulajdonképeni megszerzése történik. Előfordulhat pl. hogy a végrendelet alaki kellékei kétségesek, anélkül, hogy amint ez igen gyakori eset, feltétlen biztonsággal előre volna látható egy eziránti per kimenetele. Az érdekeltek mindenesetre kiegyeznek. Lehet-e itt ajándékozásról beszélni és vajjon a végrendeleti avagy a törvényes örökösök az ajándékozók, illetve megajándékozottak? Ily módon a pénzügyi hatóság egészen jogosulatlanul magának vindikálja az illetékkiszabási eljárás folyamán annak elbírálását, hogy a végrendelet alaki vagy tartalmi szempontból érvényes-e vagy sem és ha a végrendeletet maga érvényesnek találja a törvényes örökösök javára, ellenesetben pedig a végrendeleti örökösök javára konstruál ajándékozást és így mindenképen kettős, öröklési és ajándékozási illetéket ír elő ugyanazon hagyatéki vagyonérték után. Hasonló álláspontot foglal el a közig. bíróság akkor is (17212/1931. 1934. III. 30.), ha két végrendelet maradt és az örökösök az első végrendelet szerint osztoznak. Annyira ment ez, hogy egy esetben a közigazgatási bíróság (18139/1925.), amikor a házastársak közös végrendeletétől a túlélő házastárs eltérőleg végrendelezett és az örökösök, ezen utóbbi végrendelet érvényessége a kötelező közös végrendelettel szemben vitás lévén, a hagyatékot a közös végrendelet értelmében osztották fel azok terhére, akik ilymódon a külön végrendelet szerint reájuk eső örökrésznél magasabb értéket vettek át a többlet után az egész hagyaték után kiszabott öröklési illetéken kívül külön ajándékozási illetéket is írt elő, mert „az a körülmény, hogy az örökösök a külön végrendeletet a közös végrendelettel szemben érvényben lévőknek nem tekintették, nem tette ezt a külön végrendeletet nem létezővé“. Azt hisszük, hogy a közös végrendelet kötelező hatályának tudvalevőleg igen nehéz kérdését vita esetén csak a bíróság van hivatva és mindenesetre az érdekeltek is jogosítva vannak per elkerülésével egymás között egyezségi uton eldönteni, de semmi esetre sincs erre a pénzügyi hatóság hivatva.

Ezt a mindenképen téves gyakorlatot a hivatalos összeállítás 72. §-a érintetlenül hagyja, sőt a közigazgatási bíróság 182. sz. jogegységi megállapodására való hivatkozással még meg is erősíti és kiterjeszti. Ugyanis a jelenlegi törvény 84. §

1. bek. szövege alapján vitatható volt és a közig. bíróság is több esetben (17123/1928. 1929. I. 19. és 16903/1928. 1929. VIII. 13.) a 182. sz. jogegységi határozat előtt arra az álláspontra helyezkedett, hogy ú. n. többátvétel csak akkor forog fenn, ha a végrendeleti örökös, akit törvényes öröklés is illet, törvényes örökrészen felül kap hagyatéki értéket és nem már akkor is, ha csupán végrendeleti örökrésznél kap többlet és épúgy nincsen helye kettős illetéknek, ha a végrendeleti örökös végrendeleti örökrészenek egy részét átengedi a törvényes örökösnek. Ezzel szemben azonban a hivatalos összeállítás 72. §-a a jelenlegi törvény 82. § 1. bek.-nek szövegét már most olyképen módosítja, hogy ennek folytán törvényes öröklés esetén a törvényes örökrészt, végrendelet esetén pedig a végrendelet szerint járó örökrészt kell összehasonlítani az osztályos egység alapján kapott értékkel és eltérés esetén mindig az öröklési illetéken kívül az érték-többlet után az ajándékozási illetéket is ki kell szabni.

Véleményünk szerint a hagyatéki osztályegyezségek illetékezésénél vissza kell térni a régi évtizedes gyakorlatra, mely szerint ha csak tényleg új, visszterhes vagy ingyenes vagyonátruházás meg nem állapítható, minden örökös csupán a neki jutó hagyatéki érték után és csakis öröklési illetéket tartozik fizetni és szakítani kell az ipso jure öröklési elv magánjogilag téves értelmezésével erőszakolt kettős illetékezésével, mely rendszerint az érdekelteknek és valljuk meg, többnyire jogi képviselőiknek is nem várt kellemetlen meglepetéssel szolgál.

76. §.

Ami az öröklési illeték kulcsaira nézve az örökhagyóhoz való rokonsági viszony szerinti osztályozást illeti, régóta panasztól méltánytalan állapot az, hogy a korábban elhalt házastárs rokonai teljesen idegeneknek tekintetnek és így, mint bármely más idegen, a legmagasabb $\frac{1}{10}$ alá esnek. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a magyar magánjogi törvényjavaslat 1794. §-a szerint olyan vagyonban, melyet az örökhagyó a házastársától örökölt, rokonok hiányában, az államkincstárt megelőzve, törvényes örökösök a korábban elhalt házastárs rokonai. A sógorsági viszonyoknak a törvényes öröklésnél való figyelembevétele szükségképen maga után kell, hogy vonja azt az illetékkulcsok megállapításánál is.

84. §.

A hiv. összeállítás új szövegezése utal a túlterhelt hagyatékok illetékezésénél arra az esetre is, ha a túlterhelt hagyaték csak ingóságokból áll. Véleményünk szerint ennek az ingatlan vagyonátruházási illetékről szóló III. cimből és 84. §-ban szerkezetileg sem lehet helye, hanem az csakis az ingóságok visszterhes átruházását szabályozó okirati illetéki összeállításba tartozhatik. Érdemben pedig kifogásolnunk kell, hogy az új szövegezés is fentartja a bizonytalanságot arra nézve, hogy a terhek után való visszterhes illetékfizetési kötelezettség csak a 76. §. 3. 4. és 5. pontjaiban felsorolt távolabbi örökösökre vonatkozik-e avagy kiterjed az 1. és 2. pontban felsorolt legközelebbi örökösökre is? Teljesen méltánytalan volna, hogy a gyermekek a túlterhelt ingó vagyon öröklése után visszterhes illetéket fizessenek, mert így ha pl. az 50.000 P. értékű ingóvagyon tehermentes, az illeték 1 % volna, míg ha azt 60.000 P adósság terhelné, ezen utóbbi magasabb összeg után és 3 %-os illetéket kellene fizetni.

Újabb, illetékes offenziva a jegyzői magánmunkálatok ellen.

Bónyi Adorján a kitűnő magyar író az egyik napilap vasárnapi mellékletében azt a megállapítást eszközli, hogy Magyarország, a megcsonkított csepp kis ország szépségeivel és kultúrájával, nyugalomával és kiegyensúlyozottságával és jó életével, mintha fölébe kerekedett volna mindannak, amit nagyapáink sóhajtván Európának neveztek. Micsoda oktondiság — írja tovább Bónyi — különválasztani tőlünk és legfeljebb dicséretül biggyeszteni reánk azt, hogy Európa. Igen is mi azok vagyunk és voltunk: Európa. Itt végződik Európa a mi szélső határainkon túl, Lökösházánál, délre Horgosnál valahol. Európa vagyunk még a legtökéletesebben és a legeurópaiabban Európa. Nem különlegesség vagyunk itt, nem kuriozum, hanem komoly, értelmes, értékes és szép Európa. Szinte majdnem több annál, mert öntudatban, önállóságban, lélekben, hagyományokban és az emberi függetlenségben, igazsághoz és szépséghez való ősi ragaszkodásban ma már csaknem egyedül őrizzük az európai hagyományokat. Nagyon kedves lenne ezt általában tudomásul venni itthon és az európaiságot természetes dolog-

nak venni, nem válveregető kitüntetésnek. És nagyon kedves lenne és nagyon okos, ha ezután valamit itthon nagyon meg akarnánk dicsérni, akkor nem azt mondanánk reá, hogy ez igazi európai dolog, hanem egyszerűen és büszkén így dicsérnénk: — ez aztán igazán magyar dolog — fejezi be okos írását Bónyi Adorján.

Mi sem áll távolabb tőlünk, mint az, hogy Bónyi megállapításának igazságát általánosságban kétségbe vonni akarnánk. Sőt tovább megyünk. Állítjuk, hogy a kis Csonkamagyarország nem csak Európa, de a szó legfelemelőbb értelmében Nyugateurópa. Ez a 9 milliós lélekszámra redukált csonkaország az általános kultúra, az irodalom, a művészetek és a sport minden ágában olyan — mondhatnánk világraszóló eredményeket produkál, amelyeket ha aránylagosan átszámítanánk egy pl. tízszer olyan létszámú nemzet ily vonatkozású teljesítményeiként, ahhoz a kétségtelen tény-megállapításhoz érkeznénk el, hogy a magyar nemzet ezer év súlyos küzdelmeiben különleges életöszöne és kulturális fogékonysága alapján a nagy kulturnemzetek az angol, a francia, a német, az olasz, egyenlő rangsorozatára küzdötte fel magát.

Sajnos azonban a magyar kultúra egy területének, a magyar jogkultúrának van egy igen sötét pontja, amely szörnyűséges kontrasztjával az általános kulturális nivóból súlyosan kiütöközik. Ez a sötét pont az a törvényes felhatalmazás, amely a jogkereső közönség vitális érdekeinek szolgálatát bizonyos elég tág vonatkozásban s közismerten az állandó és súlyos kártokozás veszélyével és következményével kontárok kezére juttatta. Kiadták pedig ezt a törvényes felhatalmazást semmi más elfogadható, hanem tisztán politikai okokból. A jegyzői magánmunkálati jogosítvány — nem hinnők, hogy bárki előtt is kétséges lehessen, miszerint a fentiekben erről van szó — bántóan súlyos szégyenfoltja az egész magyar jogéleti berendezkedésnek. Ez a jogosítvány nem Európa, annál kevésbé Nyugateurópa, hanem csupán a legsötétebb balkáni jogviszonyok keretébe illeszthető be. Súlyos diszharmonia ez a máskülönben általános magyar kulturnivóban. Ezt nem lehet büszkeséggel és dicsekedve, de súlyosan szégyenkezve s igen restelkedve igazi magyar dolognak minősíteni. Merjük állítani, hogy ez az egyedüli magyar intézmény, amely bennünket Európától, az európai kultúrától elválaszt nemcsak, de egyenesen a balkáni nivó alá süllyeszt, mert a balkáni népek jogrendszerében is alig van ilyen, minden jogi kultúrát nélkülöző intézmény. Ezt a magyar kultúra szégyenét jelentő intézményt a magyar jogállam presztizsére

való tekintettel nem lehet elég sürgősen megszüntetni. A jegyzői magánmunkálkodást nem sürgősen kell kiirtani, hanem *azonnal*.

Mi, akik a magyar jogállam tekintélye és a jogkereső közönség érdekei szempontjából vállaltuk és kéréssel telten energiával folytatjuk a harcot a jegyzői magánmunkálatok ellen, különös meglepéssel s némi bizakodó megnyugvással olvastuk a képviselőház igazságügyi bizottsága október 28. napján megtartott üléséről szóló tudósítást, amely szerint *az ügyvédi rendtartási javaslatról folytatott vitákban felszólalt képviselők s különösen pedig Drobní Lajos és Némethy Vilmos a jegyzői magánmunkálatok további fenntartását teljes lehetetlenségnek tartva, annak haladéktalan megszüntetését követelték*. Hangsúlyozottan megállapítani kívánjuk, hogy *ebben a kérdésben a parlamentben ilyen energikus és határozott kijelentések még el nem hangzottak*. Minden jogos indokunk meg van tehát annak a feltevésére, hogy ezek a határozott állásfoglalások végre-valahára a jegyzői magánmunkálatok felett a lélekharang megkondulását jelentik.

Ha a jegyzői magánmunkálatok megszüntetésének kérdése a nyugateurópai színvonalú jogállami berendezkedéssel szoros összefüggést tüntet fel, ami felett kétség nem lehet, a megszüntetés szerény véleményünk szerint a magyar ügyvédségre nézve egyenesen életkérdés. Ennek a véleményünknek helyességét igazolja az is, hogy ezek a határozott állásfoglalások éppen az ügyvédi rendtartás reformjának vitájában hangzottak el. Aligha merész a fentiekre s egyéb más általánosan ismert indokokra tekintettel az a többször hangoztatott véleményünk sem, hogy *a magánmunkálati jogosítvány megvonása esetén szükségtelen az ügyvédi numerus clausus* s minden más, bár az ügyvédség sorsán való segítség nemes célzatában kigondolt, azonban az ügyvédi szabadság fogalmával alig összeférő panacea is.

* * *

A jegyzői magánmunkálatok bizonyos részletkérdései tárgyában vettük s az alábbiakban egész terjedelmében közreadjuk *Botka László dr. hevesi kir. közjegyzőnek világos okfejtéssel megírt, értékes közleményét*:

Tekintetes Szerkesztőség!

A jegyzői magánmunkálatok terebélyes és színes csokrába én is szeretnék bekötni egy virágszálat.

A napokban érkezett be hozzám a halálesetfelvétel kapcsán a hagyatéki ügyek szempontjából illetékességemhez tartozó K. vas megyei községben elhunyt

Sz. I. öröknyomnak írásbeli magánvégrendelete egy zárt borítékban, mely boríték hátlapján öt nagy viaszpecsét van és pedig a négy sarkában és a közepén egy-egy pecsét. A halálesetfelvételt s a végrendeletet az erre illetékes X. nagyközség jegyzője küldte be hozzám, melyhez K. község tartozik.

A végrendelet szövege a végrendelező következő kijelentésével végződik: „Ünnepélyesen kijelentem, hogy a fentiek az én végső akaratomat híven adják vissza és hogy ezen végrendeletemet a végrendelezés egész lefolyása alatt jelenlevő Cs. L. (a végrendelet írója és szerkesztője nevének kezdőbetűi) végrendeleti tanu egész terjedelmében felolvasta és azt, mint végrendeletemet, a tanuk együttes jelenlétében testi gyengeségem miatt sajátkezű kézjeggyemmel láttam el. Kelt, K.-n 1936. április 29.-én.“

Ezután következik a végrendelező keresztvonása, mellette Sz. I. a végrendelező neve és Cs. L. a néviro neve.

Ezt követi a következő záradék „Alulírottak — erre külön is felkért végrendeleti tanuk — ezennel bizonyítjuk, hogy az általunk személyesen ismert végrendelező kisbirtokos k.-i. lakos ezen Cs. L. által a mi együttes és folytonos jelenlétünkben megírt és felolvasott végrendeletet a saját végakarata hű kifejezőjének előttünk közös magyar anyanyelvünkön előszóval kijelentette és azt előttünk sajátkezű kézjeggyel ellátta. K. 1936. április 29.-én.“ Ezt követi a következő aláírás: Cs. L. a végrendelet írója és felolvasója és Sz. I. végrendelező néviroja — majd a négy végrendeleti tanu aláírása.

Többféle szempontból kívánok ezzel a végrendelettel foglalkozni.

I.

A fenti végrendelet szerkesztője, írója az írni nem tudó végrendelező néviroja s egyik tanuja Cs. L., aki X. vas megyei nagyközség jegyzői irodájába van beosztva, mint jegyzőgyakornok, a jegyzői (közigazgatási) tanfolyamot megelőző kötelező gyakorlatra, aki tehát nincs rendszeresített állásban, nincs kinevezve vagy megválasztva s így még esküt sem tett.

A végrendelet kihirdetése alkalmával a felektől megtudtam, hogy a végrendeletet a K. községben egyedül kiszállt Cs. L. jegyzőgyakornok készítette, a községi jegyző nem volt jelen, vagyis a fenti végrendelet alkotásakor Cs. L. jegyzőgyakornok önállóan „ügyködött“.

A fenti végrendelet két ívből áll, zsinórral van összefűzve s a zsinór két vége egy nagy vörös viaszpecséttel van lezárva s a viaszpecsétre rá van ütve X. nagyközség hivatalos körpecsétje. A végrendelethez a borítékban mellékelve volt kiváló előrelátásból és gondosságból a körorvos által a végrendelet alkotása napján kiállított orvosi bizonyítvány, melyben igazoltatik, hogy Sz. I. 61 éves k.-i lakos orvosilag megvizsgáltatott, épelméjűnek találtatott s szabad cselekvési és rendelkezési képességgel bír.

Előttem van Vasvármegyének 410/33 kgy. 1934. számú szabályrendelete, mely a községi és körjegyzők, úgyszint anyakönyvvezetők részére egyes hivatalos működésekre engedélyezett díjakról, valamint az általuk végezhető magánmunkálatokról rendelkezik, melynek záradéka a következő: „Ezen szabályrendelet a 21545—1912 számú vármegyei szabályrendeletnek és függelékének hatályon kívül helyezésével kormányhatósági jóváhagyás után lép hatályba. Annak végrehajtásával a vármegye alispánja bizatik meg. Kelt Vasvármegye törvényhatósági bizottságának Sz.-n 1934. évi február hó 19.-én tartott

évnegyedes rendes közgyűlésében. N. N. sk. alispán. M. Kir. belügyminiszter. Szám 137:454—1934 VI. jóváhagyom. Budapest, 1934. október 31.-én. A miniszter rendeletéből N. N. miniszteri tanácsos. P. H.“

A fenti szabályrendelet II. fejezete foglalkozik a magánmunkálatokért szedhető díjakról s ez a rész így kezdődik: „IV. §. A magánfelek érdekében teljesített olyan magánmunkálatokért, amelyekkel a községi-, illetve a körjegyzők csak annyiban foglalkozhatnak, amennyiben az őket kötelelességeik teljesítésében nem akadályozza. (K. U. Sz. 84.§) a következő díjak szedhetők: A) Díjszabás stb.

Tehát magánmunkálatokkal a fentiek szerint csak a községi jegyzők s illetve körjegyzők foglalkozhatnak.

A 6. § a következőképen hangzik: „A községi és körjegyzők által díjazás mellett kiutalt minden munkálatra az illető jegyző neve rávezetendő“, tehát itt is szorosán jegyzőről és körjegyzőről van szó és nem segédjegyzőkről, községi írnokokról vagy jegyzőgyakornokokról.

A 13. § következőképen rendelkezik: „Az a jegyző vagy körjegyző, ki a törvényekben, miniszteri rendeletekben fel nem sorolt munkálatokat díjazás fejében elvállal, illetőleg a jelen szabályrendeletben foglalt egyéb rendelkezéseket megsérti, vagy a megállapított díjak szedése körül bárminő visszaélést tanúsít, fegyelmi vétséget követ el (I. Sz. 95. §)“.

Itt megjegyzem, hogy a végrendelet kihirdetésekor megtudtam, hogy az érdekeltek X. község irodájában fizették ki utóbb a végrendelet készítéséért járó díjat a jegyzőnek, így tehát a jegyzőnek a jegyzőgyakornok önálló ügyködéséről tudomása volt, s emellett szól az is, hogy X. község hivatalos körpecsétjét is magával vihette (!) s ügyködésénél használhatta a jegyzőgyakornok.

A 16. és 17. § a következőket tartalmazza: „Az önálló hatáskörrel bíró jegyzőn kívül más községi előljáró vagy alkalmazott magánmunkálatot nem vállalhat (U. Sz. 94. §), aki e tilalmat megszegi, fegyelmi vétséget követ el (U. Sz. 95. § 2. bekezdés). A községi és körjegyzők községi alkalmazottakat saját munkálatuk elvégzésére csak annyiban használhatják fel, amennyiben hivatalos teendőik ellátása után erre kellő idő marad rendelkezésére.“ Ez utóbbi persze nem jelenti azt, hogy az önálló hatáskörrel bíró jegyző a jegyzőgyakornokot, vagy bármily más községi alkalmazottat önálló magánmunkálati ügyködésre a szélrózsa minden irányába szétküldhesse, vagyis ezeket ily munkálatok önálló elvégzésére maga helyett behelyettesíthesse s ilyképen az egész községi hivatalos apparátust magánmunkálatok önálló végzésére mozgósíthassa.

Tehát hangsúlyozom, hogy a fentiek szerint az önálló hatáskörrel bíró jegyzőn kívül más községi előljáró, vagy alkalmazott magánmunkálatokat nem vállalhat és nem végezhet s nyilván ennek aláhúzására szolgál az a rendelkezés, hogy a jegyzők és körjegyzők magánmunkálataira a fentidézett 6. § szerint az illető jegyző neve rávezetendő.

A fentiekből megállapítható, hogy X. község jegyzője és Cs. L. jegyzőgyakornok többszörös vonatkozásban vétettek a vonatkozó törvényes rendelkezések ellen s a jegyzőgyakornok még fegyelmi alá sem vonható, minthogy nincs rendszeresített állásban s esküt sem tett.

II.

Külön érdekessége az ügynek, hogy a végrendeleten egy helyen (a két ívből álló végrendeletet összefűző zsinór két végén) s a boríték hátlapján

melybe a végrendelet záratott, öt helyen X. község hivatalos körpecsétje alkalmaztatott.

Minden kétségen kívül áll, hogy a községi jegyzőnek nincs joga ahhoz s még kevésbé volt Cs. L. jegyzőgyakornoknak joga ahhoz, hogy egy magánmunkálatához a község hivatalos körpecsétjét használja s a községi hivatalos pecsét nem arra való, hogy ezzel egy ilyen magánmunkálati aktus nagyobb hitelességének és ünnepélyességének látszata keltessék a jóhiszemű, naiv emberek esetleges megtévesztésére. A sors ironiája, hogy annak dacára, hogy a községi hivatalos körpecsét vétetett többszörösen alkalmazásba s hogy bölcs előrelátásból és gondosságból még a végrendelet elmebeli képessége is hatósági orvos által megvizsgáltattak, a végrendelet alaki szempontból kellékhianyos s így érvénytelen. Ugyanis az 1876: XVI. t. c., mely a végrendelet és egyéb halálesetre szóló rendelkezések alaki kellékeiről rendelkezik, a 8. §-ában az írásbeli magánvégrendeletekre vonatkozóan úgy rendelkezik hogy: „Ha a végrendelet több ívből áll, ezek zsinórral összefűzendők s a zsinór két vége a végrendeletre és amidőn ezen törvény értelmében tanu alkalmazása szükséges, legalább is egy tanu által pecséttel megerősítendő.“

Mint fentebb említettem már, a fenti végrendelet két ívből áll, zsinórral össze van fűzve s a zsinór két vége X. község hivatalos körpecsétjével (vörös viaszpecsétjével) van lepecsételve, de nem „legalább“ két pecséttel, hanem csak egy pecséttel van lezárva, a zsinór két vége s ez az egy pecsét sem a végrendeletre vagy egyik tanu pecsétje, hanem X. község hivatalos körpecsétje.

III.

A fenti ügy nézetem szerint a zugirásatról szóló 1934: II. t. c. rendelkezései értelmében is elbírálás alá esik, illetve ennek tiltó rendelkezéseibe is ütközik. Ennek 1. §-a ugyanis a következőket mondja ki:

„Zugirászat vétségét követi el és három hónapig terjedhető fogházzal büntetendő, aki díjért vagy bármi más ellenszolgáltatásért:

- a) bíróság vagy hatóság előtt mást képvisel,
- b) más részére beadványt vagy okiratot szerkeszt,
- c) az a) vagy b) alatt meghatározott valamely cselekmény elvégzésére ajánlkozik

a nélkül, hogy ily cselekmény végzésére mint bejegyzett ügyvéd az 1874: XXXIV. t. c. 1. és 38. §-a alapján, vagy — bár nem bejegyzett ügyvéd — az 1911: I. t. c. 95. és 97. §-a, avagy más jogszabály alapján jogosult volna.

Ugyanígy büntetendő — amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — az is, aki szóval, írásban vagy saját közleményben, avagy bármi más módon magáról azt a látszatot törekszik keltetni, hogy az ügyvédség gyakorlására, vagy az előbbi bekezdésben említett cselekmény végzésére jogosult; a jogosultság látszatának keltésére szánt eszközt (címtáblát, nyomtatványt, bélyegzőt stb.) el kell kobozni akkor is, ha az nem az elítélt tulajdona.“

A fenti végrendelet készítéséért felszámított díj a jegyzői irodában kifizettetett, minthogy pedig a jegyzőgyakornok nem volt jogosítva a fenti magánmunkálat elvégzésére, ez a zugirásatról szóló törvény tiltó rendelkezéseibe, ütközik, vagyis zugirásatról van szó.

A fent részletezett látszatkeltés ily cselekmény végzésénél (okiratszerkesztésnél) még abban az esetben is zugirászat, ha ellenszolgáltatást nem is

kap az illető, — márpedig a látszatok az adott esetben fentforgott, mert Cs. L. a fenti ügyködésével a felek előtt azt a látszatot keltette s a felek erről meg is voltak győződve, hogy Cs. L.-nek joga volt ezen ügyködésre, mely látszatnak még az is nagyobb súlyt adott, hogy a község hivatalos pecsétje is felhasználtatott — de ettől eltekintve is az adott esetben a díj felszámított s be is szedetett, holott a magánmunkálat jogtalan volt s így a díjbeszedés is jogtalan volt.

A fentiekből megállapítható, hogy úgy a jegyző, mint a jegyzőgyakornok szabályellenesen, törvényellenesen járt el s csak abban a tekintetben lehet közöttük különbség, hogy ki esik súlyosabb elbírálás alá.

Még egy-két reflexiót szeretnék fűzni ehhez az ügghöz, konkrét s általános vonatkozásban.

Az a jóhiszemű gazdaember joggal hihette, hogy ezt az életbevágó, fontos ügyét a törvény rendelkezései szerint jól fogják elintézni, hiszen törvényes helyhez, a nagyhatalmú jegyző úrhoz fordult, akinek ily munkálatok elvégzésére törvényes felhatalmazása is van s ez a bizalma bizonyára még megerősödött, amikor a kiküldött a hivatalos napecséttel jelent meg s ezt az írásra hat helyen is ráütötte. El lehet képzelni, mit vált ki az érdekelt személy lelkében az, mikor arról értesült, hogy a vagyont, amit neki szánt az örökgyógyó, más kapja. Az ilyen egyszerű ember nem különböztet élesen a községi jegyző s az ilyen ügyek elvégzésére fél életen át s azután is folytatott tanulmányokkal felkészült ügyvéd, kir. közjegyző között s általában megrendül a bizalma a tanult emberrel szemben, ami különösen a mostani időkben végzetes tekintélyrombolással jár. Előtte az lebeg, hogy egy tanult, hivatalos, erre hivatott tényezőhöz fordult, aki bizonyára jól fogja a dolgát elintézni s hozzá még olcsóbban is, mint az ügyvéd, vagy kir. közjegyző s ezenfelül esetleg még meg is haragudna a jegyző úr, ha utóbb értesül arról, hogy elkerülték őt.

Persze erre az a védekezés, hogy mindenki tévedhet s nem szabad egy esetből mindjárt általánosítani, köztudomású dolog azonban, hogy mily sok hiba történik a jegyzői magánmunkálatok során, mily sok hiba kerül nyilvánosságra s mennyivel több marad a nyilvánosság elől elrejtve, mert igen sok esetben az érdekelt felek erről nem tudnak, vagy ha tudnak is, sokszor inkább beletörődnek, semhogy perre vigyék a dolgot. Azt megengedem, hogy a községi jegyzőtől nem is lehet kivánni, hogy a jogszabályok tömkelegében olyan jártassággal birjon, mint az erre hosszú tanulmányokkal felkészült jogász, de viszont annál kevésbé fogadható el az, hogy magánmunkálati tevékenységük egyáltalában, illetve, hogy oly nagy terjedelemben van megengedve, sőt intézményesen is biztosítva és szabályozva. Érdekelt részről szeretnek azzal érvelni, hogy a községi jegyzők csak szórványosan, egyes apró-cseprő ügyét intézik el az ügyes-bajos falusi embereknek, ez azonban csak opportunus szépíjtetés, mert ennek a tények és a vonatkozó rendelkezések (lásd fenti szabályrendeletet) ellentmondanak. Az egyes telekkönyvi hatóságoktól beszerezhető adatok alapján hitelt érdemlően meg lehetne állapítani azt a különben köztudomás szerint is közismert valóságot, hogy a jogügyletekkel kapcsolatos telekkönyvi beadványok túlnyomó része (90 % körül) a községi jegyzőktől származik s hogy ezek közül mily sok beadvány részesül elutasításban. A fenthivatkozott vármegyei szabályrendeletben fel vannak sorolva részletesen azok az ügyek, amelyekben a jegyző magánmunkálati tevékenységet folytathat s ebben jófor-

mán minden jogügylet és beadvány szerkesztésére feljogosítatnak, kivéve a jegyesek és házastársak közötti bizonyos jogügyleteket. Az idézett szabályrendelet a hivatalos működésekért engedélyezett (tehát nem is magánmunkálati) díjak felsorolásánál a 3. § 2. pontjában úgy rendelkezik, hogy váltókon és egyéb más okiratokon a jegyző által történt aláírás hitelesítéséért 50 fillér díj számítható, ami nyilvánvalóan ellenkezik a közjegyzői rendtartás törvényes rendelkezéseivel.

Én a magam részéről egyébként nagy tisztelettel és elismeréssel adózom a községi jegyzők munkásságával szemben, de egy jogállamban megengedhetetlennek tartom a jegyzői magánmunkálati tevékenység túltengését s akik a jegyzőknek ezzel kapcsolatban bizonyos bonifikációt akartak juttatni, talán nem is gondoltak arra, hogy ez ily méreteket fog ölteni s nyilvánvaló hogy ilyen intenzív magánmunkálati tevékenység a jegyzők által elsősorban végezni köteles közfunkciók rovására megy, amelyek elvégzésére a jegyző az adózók filléreiből kikerülő fizetést is húz.

Az állam jogi rendje intézményesen jogszabályokkal van kiépítve, a társadalom rendje is ki van építve. Ennek szerkezetéhez tartozik az is, hogy vannak különböző élethivatások, különböző életpályák, amelyekre különböző intézmények, intézetek és iskolák készítik elő. Ilyen a többi között a jogi pálya. Az az ifjú aki erre a pályára lép, elvégzi az erre előírt felsőiskolát, számos nehéz vizsgának aláveti magát s hosszú joggyakorlatot is folytat azzal a reménnyel és számítással, hogy azután ezt a tudását és készségét hasznosíthassa s becsületes munkával megélhetését biztosíthassa. Ezzel szemben amikor az életbe kilép, azt kell tapasztalnia, hogy mások, akiknek nem ez az élethivatásuk, akik erre tudományosan hosszú éveken át nem készültek fel, ugyanazt a munkát végezhetik el, mint ő, aki a komoly előtanulmányokra egy fél életet szentelt. Ez a csalódás nem fokozza a jogállami be rendezkedésünk elismerő dicsőítésére vonatkozó készséget.

Botka László dr.

* * *

Ennek a közlönynek elmúlt számában a 275. oldalon megemlékeztünk arról, hogy az utódállamokban lényegileg a jegyzői magánmunkálkodást megszüntették s hogy Csehszlovákiában a jegyzői magánmunkálkodást az 1928. március havában kelt igazságügyminiszteri rendelettel 2000 csehszlovák korona, azaz kb. 400 P. értékhatárt meg nem haladó jogügyletekre korlátozták. Ezt a közlésünket sajnálatosan rektifikálnunk kell. Egyik csehszlovákiai közjegyző olvasónk értesített ugyanis bennünket arról, hogy a hivatkozott igazságügyi rendelet tulajdonképpen csak egy javaslat volt, amelyből jogszabály sajnos mindeztideig nem lett. A helyzet Csehszlovákiában különben az, hogy egy 1920. évi törvény kifejezetten elrendelte, hogy miniszteri rendeletet kell kibocsátani abban a kérdésben, hogy a községi jegyzők a közönségnek milyen ügyekben szolgálhatnak jogi tanáccsal. A szakkörökben állandó és erőteljes harc

folyik a jegyzői magánmunkálatok eltörlése érdekében s a legutóbb tartott jogászkongresszus is erélyesen követelte az eltörlést.

* * *

Helyszüke miatt el kell tekintenünk ezuttal a jegyzői magánmunkálkodás remekeinek további közlésétől s ezuttal még csupán annak megállapítására szorítkozunk, hogy a jegyzőknek a közjegyzői hatáskörbe való merész és jogtalan beavatkozásuk egyre növekvő arányokat ölt. Ennek illusztrálásaként, mint legújabb adatra, hivatkozunk arra, hogy Penc község jegyzője örökösödési eljárás céljaira telekkönyvi szemlét hitelesített, a büdzsenthályi községi jegyző pedig egyetemi leckekönyvnek kivonatos másolatát hitelesítette. Ismételten is a figyelmébe ajánljuk a kir. közjegyzőknek, hogy az ilyen közjegyzői hatáskörbe való jogtalan jegyzői betöréseket a jegyzők felettes hatóságainak haladéktalanul jelentsék be.

Kamarai közgyűlések.

A legutóbbi időben két kir. közjegyzői kamara tartotta meg évi rendes közgyűlését, amelyekről az alábbiakban hozunk tudósítást.

A pécsi kamara közgyűlése

A pécsi kir. közjegyzői kamara Pécsen ez évi szeptember hó 8. napján tartotta rendes közgyűlését, amelyet *Angyal* Béla dr. elnök vezetett. A közgyűlésen jelen voltak még vitéz Bara Lajos dr. sásdi, Berzsenyi László dr. keszthelyi, Csányi László dr. szekszárdi, Csemesz Dénes dr. letenyei, Csonka Zeno dr. tabi, Guthy János dr. dombóvári, Hanny Andor dr. lengyeltóti, Káldi Gyula dr. szekszárdi, Keck László dr. siklósi, Kenderesy János dr. tamási, Kiss Elemér dr. pécsváradi, Kollár Győző dr. szentlőrinci, Krausz Győző dr. mohácsi, Mártonffy Bogdán dr. kaposvári, Májay Dezső dr. kaposvári, Mike Imre dr. nagyatádi, Nozdroviczky Ferenc dr. gyönki, Fehérváry Dezső dr. bajai, Örley György dr. nagykanizsai, Szlávi Kornél dr. mohácsi és Szilléry Péter dr. pécsi kir. közjegyzők, továbbá Alleram Ferenc dr. kaposvári, Debreczeny Dezső dr. pécsi, Doszpoly Dezső dr. bajai és Siklósi Tamás dr. pécsi kir. közjegyző-helyettesek és Vass Gyula dr. pécsi kir. közjegyzőjelölt.

Angyal Béla dr. elnöki megnyitójában megemlékezett arról, hogy az örökösödési eljárást szabályozó 1894. évi XVI. t. c. ezelőtt 40 évvel lépett életbe. Azok a kevesek, akik ennek a törvénynek

az életbe lépését megelőző időre vissza tudnak emlékezni, tudják, hogy egységes törvény hiányában milyen zűrzavar uralkodott az örökösödési eljárás terén. Amíg a most hivatkozott törvény 51. §-a kimondta, hogy a hagyaték tárgyalása a királyi közjegyző kizárólagos hatáskörébe tartozik: tárgyaltak hagyatékot a királyi járásbírák, főszolgabírák, árvaszéki ülnökök és külön megbízás alapján a királyi közjegyzők is. Azok, akik a régi törvények hatálya alatt működtek, tudják csak igazán értékelni az 1894. évi XVI. törvény-cikk rendelkezéseit, amelyek lehetővé tették, hogy a hagyatéki ügyek szabatosabb formában és lényegesen rövidebb idő alatt fejeztesse be. Az 1894. évi XVI. t. c. s különösen ennek egyes rendelkezéseit módosító 1927. évi IV. t. c. a közjegyzőkre sok új terhet róttak, sok ingyen munkát követelnek tőlük anélkül, hogy az örökösödési eljárást végleg nyugvópontra hozták s a bíróságokat ettől a tisztán perenkívüli tevékenységtől tényleg mentesítették volna. Ez majd csak akkor fog bekövetkezni, ha a magyar jogban amúgy is teljesen idegen hagyaték átadás mellőzésével a hagyaték rendezését teljes egészében a királyi közjegyzők hatáskörébe utalják s a bíróság csakis a tényleg peressé vált hagyatéki ügyekben jár majd el.

A családi hitbizományi és kisbirtokokról alkotott 1936. évi XI. törvény-cikk egyes rendelkezéseivel foglalkozva feltűnőnek és érthetetlennek tartja *Angyal* Béla dr. elnök, hogy amíg a 67. § szerint új hitbizomány létesítéséhez, vagy meglévő hitbizomány állományának új vagyontárgyakkal való növeléséhez közokiratba foglalt alapító levél szükséges, sőt kimondja, hogy hitbizományt a közvégrendeletekre megszabott alakban végintézkedéssel is lehet alapítani, addig a 79. § szerint a hitbizományi kisbirtok alapításához az írásbeli végrendeletekben megszabott alakban létrejött alapító rendelkezés szükséges. Az indokolás szerint az alapító ügyleteknek közokiratba foglalását itt nem szükséges megkivánni s a közönséges írásbeli végrendeletekre megszabott alakot már költség kimelés okából is meg kell engedni. Amíg tehát a törvény azt a nagybirtokost, akinek rendszerint amúgy is van jogtanácsosa, a közokirati kényszer védelme alá helyezi, addig azt a kis birtokost akinek pedig éppen olyan fontos egy ilyen, több nemzedékre kiható ügyletnek szabályozása, „költségkimelés okából“ kiszolgáltatja az ilyen nagy jogi tudást, körültekintést s az okiratolás terén kellő gyakorlatot igénylő ügy rendezésénél a megfelelő képességgel s tudással nem rendelkező községi jegyzőknek s egyéb zug-

írásoknak. Köztudomású, hogy a jegyzői magánmunkálkodás révén hány rossz végrendelet készül, ebből következően kétségtelen, hogy a jegyzőktől készíthető alapító levelek hasonlóan sok pernek és sok kárnak lesznek okozói. Nem valószínű, hogy mindez a feleknek kevesebb költséget jelentene. Minden indok mellett szól tehát, hogy a minden jogismeret és megfelelő tanács nélkül való kisbirtokost kell megfelelő jogi védelemben részesíteni.

Nagy elismeréssel emlékezik meg ezután az elnök Lázár Andor dr. igazságügyminiszternek a közjegyzői kar és intézmény iránt tanúsított megértő jóindulatáról. Általában a közjegyzői intézmény helyzetén leginkább az segítene, ha a perenkívüli jogszolgáltatás és a megelőző jogvédelem terén a közjegyzők részére nagyobb működési kör biztosítatnék, ami egyúttal a jogkereső közönség érdekeit is szolgálná s a jogbiztonságot fokozná.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után *Pálfi Gyula* dr. kamarai titkár részéről készített kamarai jelentést *Kiss Elemér* dr. pécsváradi kir. közjegyző olvasta fel. A jelentés szerint a kamarához érkezett a legutóbb tartott közgyűlés óta 549 ügydarab, amelyből 547-et intéztek el. Panasz érkezett királyi közjegyző ellen 8, helyettes ellen 1. A panaszok közül hatot a választmány intézett el, egyet a fegyelmi bíróság s elintéztelen még két panasz. A kamarai névjegyzékben 18 jelöltet tartanak nyilván, akik közül kilencnek van helyettesi jogosítványa. Az elmúlt kamarai évben az összes kamarák területén nyolc közjegyzőhelyettest és egy ügyvédet neveztek ki közjegyzővé. Hosszú évtizedek óta nem volt eset arra, hogy a karon kívülállókkal szemben a közjegyzői kinevezéseknél ilyen kedvezően alakuljon az arányszám. 1927. év elejétől 1936. év szeptember 6. napjáig elhalálozás következtében összesen 49 állás üresedett meg, elmozdítás, lemondás és állásszaporítás következtében be kellett tölteni 25 állást. A fenti időben tehát összesen 74 állást töltöttek be, ebből pontosan a felét, 37 állást helyettesessel, a másik felét pedig, ugyancsak 37 állást, a karon kívül álló személlyel. Az arány tehát 50—50 százalék. Ez az arány súlyosan kifogásolható, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy ennek következtében a karba a közjegyzői teendőkben teljesen járatlan egyén ugyanannyi került, mint ahány szakember. Azt jelenti ez, hogy minden második új közjegyző törvényes feladatának saját személyében megfelelni nem tudott, hanem kénytelen volt azt mással végeztetni, anélkül, hogy az ügyek intézése felett megfelelő ellenőrzést gyakorolhatott volna. 1936. év szeptember 1-én az összes kamaráknál

47 helyettesi jogosítvánnyal bíró jelölt volt bejegyezve. Ezek közül 8 évet meghaladó szolgálati ideje 20 helyettesnek van, akik között azonban öt az olyan 50 évet meghaladott helyettes, aki nyugdíjas köztisztviselő s aki jelölti fizetéssel csak nyugdíját kívánja kiegészíteni s akik tehát a kinevezésre igényt tartók közül kihagyandók. Ha tehát 37 helyettes helyett 52 és 37 karonkívüli személy helyett 22, ami még mindig túlzottan sok, neveztetett volna ki közjegyzővé, vagyis a kinevezési százalék 70·5, illetve 29·5 lett volna a helyettesek javára s ebben az esetben nem kellett volna számolni azzal a jelenlegi sajnálatos helyzettel, hogy a 9—15 évi szolgálati idővel bíró jelöltek száma még mindig 20. Az elmúlt 10 év alapulvétele mellett évenként átlag 5 közjegyzői állás jön üresedésbe s így legalább 6 év kell ahhoz, hogy a 7 éves szolgálati időt betöltött és így a kinevezésre bizonyos igénnyel bíró 30 helyettes közjegyzői álláshoz jusson, természetesen csakis abban az esetben, ha ez alatt az idő alatt karonkívül álló egyént egyáltalában nem neveznének ki. A közjegyzői kinevezésekkel szemben az egész közjegyzői karnak indokolt meggyőződése, hogy a karon kívül állók kinevezésével a közjegyzői intézményre háramló kétes előnyöket feltétlenül felülmulja az a kár, amit a kar nivója azáltal szenved, hogy abba a közjegyzői teendőkben teljesen járatlan egyének kerülnek, akik éppen e miatt önállóan működni hosszú éveken keresztül képtelenek. A közjegyzői kar nivójának fenntartása feltétlenül megkívánja, hogy a speciális jogi tudást és nagy gyakorlatot megkívánó közjegyzői állásokba az ezekkel bíró és hosszú évek során kipróbált helyettesek kerüljenek, ez lévén egyszersmind egyetlen természetes és helyes megoldása a közjegyzői utánpótlás, a helyettesek megfelelő előmenetele és állástalanságának is. A jelentés bizalommal és hálás örömmel üdvözli az Igazságügyminisztert a legutóbbi kinevezések alkalmával, mert abból azt látja, hogy a fent hivatkozott álláspont helyességét felismerve, azt a kinevezéseknél megfelelően honorálni hajlandó.

A jelentés ezt követően a kamara területén működő közjegyzők 1934. és 1935. évi tevékenységi és ügyforgalmi kimutatásainak összesített adatait közli, amelyet különben a debreceni kamara jelentésével kapcsolatosan e közlöny múlt számában már közzétettünk. Az örökösödési ügyekre vonatkozólag egy külön statisztikát közöl még a jelentés s e szerint a kjö. lajstromba az 1935. év folyamán történt bevezetések összes száma volt 17898, ebből

eljárás nélkül ért véget 9310, tehát 52%. Az eljárással befejezett ügyek közül ingyenes volt 1116 darab, tehát 13·98 %.

200—500-ig	1650 drb.,	tehát 20·10 %
500—1000-ig	1588	” ” 19·80 %
1000—5000-ig	2829	” ” 35·43 %
5000—10000-ig	565	” ” 7·08 %
10000—25000-ig	216	” ” 2·70 %
25000—50000-ig	42	” ” 0·53 %
50000—100000-ig	12	” ” 0·15 %
100000—500000-ig	11	” ” 0·13 %
ezenfelül	1	” ” 0·01 %

Ezekhez az adatokhoz azt a megjegyzést fűzi a jelentés, hogy az ingyenes hagyatékok számának növekedése ebben az évben is folytatódik, aminek okát a jegyzői magánmunkálatokban, illetve ezzel kapcsolatosan abban látja, hogy a községi jegyzők most már tervszerűen igyekeznek reávenni a feleket arra, hogy vagyონukat életükben ruházzák át, legtöbbször a felek valódi akarata ellenére készítenek vagyon átruházási szerződéseket s ekként hovatovább nagyobb mértékben vonják el a közjegyzői tárgyalás elől a hagyatékokat. Hivatkozik e részben a jelentés arra, hogy a községi jegyzők útonútfélen hangoztatják, hogy életében vagyónával mindenki úgy rendelkezhetik, ahogy akar, hogy továbbá az élők között való ajándékozás illetéke alacsonyabb, mint az örökösödési illeték s ezzel a ravasz mesével igyekeznek különösen a vagyonosabb feleket reávenni arra, hogy vagyónukat életükben adják át.

A 6800/1935. I. M. számú rendelet eredményeként megállapítja a jelentés, hogy a közjegyzői kar a kisebb értékű hagyatékoknál a kivonati írásdíjak, a telekkönyvi másolati írás és hitelesítési díjak és a végrendelet kihirdetési díjak elvesztésével szemben a magasabb értékű hagyatékoknál a díjtételek emelése következtében, ha nem is teljes, de jelentős kárpótlást nyert.

A jelentés szerint az egyes ügycsoportoknak az egyes közjegyzőségek között való megoszlása a kamara területén 1935. évben a következőképen alakult:

	legtöbb	legkevesebb
Bejegyzés az ügykönyvbe	475	36
” az óvások könyvébe	832	1
” az örökösödési ügyek lajstromába	1091	316
” a birói megbízások könyvébe	31	—
” a másolatok és keresk. könyvkivonatok hitelesítési jegyzékébe	340	17
” a fordítások könyvébe	70	—
” a magánbeadványok könyvébe	143	—
Hagyaték megindult	488	161

Megemlékezik majd a jelentés az 1936. évi III. t. c.-nek közjegyzői vonatkozásairól, amely szerint a közjegyzői fegyelmi eljárást most már mindig felügyeleti vizsgálatnak kell megelőznie, továbbá az ez év május 9-én tartott országos ügyvéd értekezletről, amely erélyesen állást foglalt a jegyzői magánmunkálatokkal szemben: az Igazságügyminiszternek az igazságügyi tárca költségvetésének tárgyalása rendjén tett arról a kijelentéséről, hogy a közjegyzői rendtartás reformját rövid időn belül meg fogja valósítani.

A jelentés befejező részében nagy megdöbbenéssel emlékezik meg a közjegyzői korhatár intézményesítésének tervéről, amely terv a közjegyzői intézményt alapjaiban ingatja meg s a közjegyzők jövőjét anyagi szempontból reménytelenné teszi. A közjegyzői kar a háborút követő évek folyamán sok és nehéz megpróbáltatáson ment keresztül. A legnagyobb megpróbáltatás — a jelentés szerint — most jelentkezik ennek a tervzetnek alakjában. Az igazság érzete adjon erőt a közjegyzői karnak, hogy a törvényben biztosított álláspontját megvédeni képes legyen s az igazság felismerése vezesse döntésükben az illetékeseket, hogy ez a döntés a szerzett jogok, a törvény tiszteletének, a jog és méltányosság érvényesülésének és az állam-erkölcs irányelveinek megfelelő legyen.

A kamara a titkári jelentést egyhangulag elfogadta, majd az elnök ismertette azt a felterjesztés tervezetét, amelyet a kamara a korhatár kérdésében az Igazságügyminiszterhez óhajtott felküldeni. A közgyűlés több felszólalás után akként határozott, hogy a felterjesztés végleges megszövegezésével és benyújtásával a kamarát bízta meg.

Ugyancsak az elnök ismertette a kamara múlt évi zárószámadását, mely szerint az elmúlt évben bevétel volt összesen 2750 P. 30 f., kiadás 2200 P. 64 f. s ekként a pénztári maradvány 529 P. 66 f. A közgyűlés a zárószámadásokat, az erre vonatkozó számvizsgálói jelentést s a költségvetési előirányzatot egyhangulag elfogadta, majd a kamarai tisztikar és választmányra vonatkozó választásokat ejtették meg s ennek rendjén elnökké választották ismét Angyal Béla dr. pécsi kir. közjegyzőt, a kamara rendes tagjaivá: Kasza Sándor dr. marcali, Mike Imre dr. nagyatádi, Pálffy Gyula dr. szigetvári, Örley György dr. nagykanizsai, póttagokká: Nemes József dr. bonyhádi és Májay Dezső dr. kaposvári kir. közjegyzőket, a titkári teendőket ellátásával pedig a közgyűlés ismétlen Pálffy Gyula dr. kir. közjegyzőt bízta meg. Végül az évi kamarai tagsági díjat 56 pengőben állapította meg a közgyűlés.

A szegedi kamara közgyűlése.

A szegedi kir. közjegyzői kamara évi rendes közgyűlését Szegeden ugyancsak ez évi szeptember hó 8. napján tartotta meg. A közgyűlést *Sirchich* György dr. kamarai elnök vezette s azon jelen voltak még: Albertényi Andor dr. szentesi, Bogdán Ernő dr. szegedi, Földes Béla dr. hódmezővásárhelyi, Gállffy Ferenc dr. szegedi, vitéz Haviár Gyula dr. gyomai, vitéz Kozma György dr. hódmezővásárhelyi, Mázor Elemér dr. békéscsabai, Matheovits Dezső dr. békési, Svastits Benő dr. battonyai, ifj. Schreiber Miklós dr. békéscsabai, Szőke Jenő dr. csongrádi, Tarján Béla dr. gyulai és Tárcazy Rezső dr. orosházi kir. közjegyzők.

Sirchich György dr. elnök a közgyűlést megnyitó beszédében nagy melegséggel emlékezett meg a kamara több, mint tiz éven át volt elnökének Jedlicska Béla dr. volt szentgotthárdi kir. közjegyzőnek elhalálzásáról. Az elnök indítványára a közgyűlés Jedlicska Béla dr. emlékét jegyzőkönyvileg megörökíteni rendelte. A továbbiakban közli az elnök, hogy az igazságügyminiszter a polgári peres és nem peres eljárás és az igazságügyi szervezet módosításáról törvényjavaslatot készített s ennek előadói tervezetét a kamarának megküldte. Ez a tervezet óhajtja a közjegyzői korhárt intézményesíteni. E tárgyban a debreceni kamara kamaraközi értekezlet megtartását indítványozta s ezt az indítványt a szegedi kamara az elnök javaslatára szintén elfogadta azzal, hogy a maga részéről nem csak kamaraközi értekezletet, hanem országos kongresszus megtartását is szükségesnek találja. (Azóta a kérdéssel úgy a kamaraközi értekezlet, mint az országos egyesület központi bizottsága foglalkozott s ennek a közlönynek múlt havi számában egész terjedelmében közölt felterjesztést nyújtották be az igazságügyminiszterhez.)

Az elnöki megnyitó után a kamara évi jelentését *Gálffy* Ferenc dr. titkár terjesztette elő. A jelentés bevezető részében megemlékezik azokról az előkészítő munkálatokról, amelyek a közjegyzői rendtartás reformjának megalkotása tekintetében folyamatba tétettek s elismeréssel adózik azok iránt, akik ezt a jelentőségteljes munkát a kar érdekeinek minden irányú szemelött tartásával és önzetlen készséggel vállalták s a kar és az intézmény érdekében a jelentés felette kívánatosnak találja, hogy az új közjegyzői rendtartás mielőbb megvalósíttassék.

A jelentés folytatólagosan nagy elismeréssel és hálával emlékezik meg Lázár Andor dr. igazságügyminiszternek a közjegyzői

karal szemben minden vonatkozásban tanúsított megértő jóindulatról s e részben különösen arról, hogy a közjegyzői kinevezéseknél a helyettesek jogos érdekei most már méltányos figyelemben részesíttettek.

A jegyzői magánmunkálatokkal foglalkozik a jelentésnek itt következő része: „A jegyzői magánmunkálatok kérdésében, a mai állapot tarthatatlanságáról unos-untalan tette meg már a múltban, különösen a közelmúltban szakavatott, tárgyilagos észrevételeit és előterjesztéseit úgy az ügyvédi, mint a kir. közjegyzői kar. Erről a kérdéstről — aminek komolyságát és fontosságát a magyar államnál lényegesen alacsonyabb nivón álló államok már megállapították s a kérdést törvényileg rendezték — eleget beszélni nem lehet. S hogy ennek a kérdésnek előbb-utóbb rendeződnie kell, okát látjuk ennek egyebeken kívül a VI. Országos ügyvédi értekezletnek a jegyzői magánmunkálatok elleni energikus állásfoglalásában is, mely szerint az országos ügyvédi értekezlet feliratában arra kéri a m. kir. Igazságügyminiszter Urat, hogy az okirati kényszerre vonatkozó törvényjavaslat az előadói javaslat értelmében s az ügyvédi és közjegyzői kar újabb meghallgatása után készíttessék el és terjesztessék be az országgyűlésnek s kéri továbbá az ügyvédi értekezlet az Igazságügyminiszter Urat a községi jegyzők magánmunkálatainak megszüntetése iránti intézkedésre.“

Ismételten sürgeti a jelentés a közjegyzői díjakra vonatkozólag az előnyös kielégítés jogának biztosítását, majd kommentálja azt a tényt, hogy a kamara területén a közjegyzői ügyforgalomban újabb visszaesés következett be.

A kamara területén az elmúlt év folyamán beállott személyi változásokról emlékezik meg ezután a jelentés, majd közli, hogy a kamarai névjegyzékbe tíz kir. közjegyzői jelölt van nyilvántartva s ezek közül ötnnek van helyettesi jogosítványa. A kamara múlt évben egy rendes közgyűlést és öt választmányi ülést tartott. Beérkezett összesen 310 ügydarab, amelyeket mind elintézték. Panaszt 4 közjegyző ellen adtak be, a folyamatba tett eljárások rendjén azonban fegyelmi vétség egyetlen esetben sem lett megállapítva. A kamara ügyforgalmi adatait közli folytatólag a jelentés s arra vonatkozólag utalunk a debreceni kamarának közgyűléséről szóló e közlöny múlt számában megjelent tudósításra, amelyben az ország összes kamaráinak ügyforgalmi adatai publikáltattak.

A közgyűlés az évi jelentést egyhangulag elfogadta, hasonlóan

a kamara múlt évi zárószámadásait, úgyszintén a jövő évi költségvetést is. A zárószámadások szerint a múlt évben a kamarának összes bevétele 1544 P. 36 f. volt, ezzel szemben a kiadás 1387 P. 98 f. s így a bevételi felesleg 156 P. 42 f. A közgyűlés az új kamarai évre a tagsági díjat 40 pengőben állapította meg.

Albertényi Andor dr. indítványát tárgyalta ezután a közgyűlés. Az indítvány megemlékezik a szegedi pénzügyigazgatóságnak arról a helytelen gyakorlatáról, mely szerint az 1936. évi kereseti adó megállapításánál a járásbirósági statisztikában kimutatott hagyatéki tárgyalási díjakat teljes összegükben, vagyis arra való tekintet nélkül veszi figyelembe, hogy a díjak befolytak-e vagy sem. Ezzel szemben indítványozza, hogy e díjak csupán ténylegesen befolyt összegének az adókimutatásnál való figyelembe vétele céljából írjon fel a kamara a pénzügyminiszterhez. A kamara az indítványban foglaltaknak megfelelően elhatározta, hogy a sérelmes adózási rendszer megszüntetése érdekében a megfelelő lépéseket meg fogja tenni.

A tárgysorozat utolsó pontjaként a választásokat ejtették meg s ennek eredménye a következő: elnök lett újból Sirchich György dr., a választmány rendes tagjai lettek: Demkó Pál dr., Földes Béla dr., Gálffy Ferenc dr., Tarján Béla dr., póttagok: vitéz Kozma György dr. és Nagy Béla dr., számvizsgálókként megválasztottak: vitéz Haviár Gyula dr. és Tarczay Rezső dr., a kamara titkári teendőinek ellátásával Gálffy Ferenc dr. szegedi kir. közjegyzőt bízták meg.

Közlemények.

Halálozás. Káldi Gyula dr. szekszárdi kir. közjegyző ez évi október hó 2-án elhalálozott. Elhalálozásáról a pécsi kir. közjegyzői kamara az alábbi gyászjelentést bocsátotta ki: „A pécsi királyi közjegyzői kamara mély fájdalommal jelenti, hogy a királyi közjegyzői kar egyik régi érdemes tagja, dr. Káldi Gyula szekszárdi királyi közjegyző közel négy évtizedes tiszteletreméltó közjegyzői működés után, mely alatt hivatásának szentelte életét 1936. évi október hó 2. napján rövid szenvedés után meghalt. Megboldogult Kartársunkat folyó évi október hó 4. d. u. 1/2 4 órakor a gyászházból fogjuk utolsó útjára kísélni. Pécsen, 1936. évi október hó 3. napján. Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni!” Káldi Gyulát, mint helyettest

1901-ben nevezték ki Szekszárdra kir. közjegyzővé s ott fejtett ki 35 évet meghaladó időn át érdemes közjegyzői működést.

A budapesti kamara választmányi ülése. A budapesti kir. közjegyzői kamara október hó 6. napján Lázár Ferenc dr. felsőházi tag elnöklete alatt választmányi ülést tartott. Az ülés megnyitása után Lázár Ferenc dr. elnök kegyeletteljes szavakkal emlékezett meg Gömbös Gyula miniszterelnök elhalálozásáról s méltatta az ő kimagasló, történelmi értékű érdemeit. Az elnök indítványára a választmányi ülés Gömbös Gyula érdemeit jegyzőkönyvileg megörökítette. Az ülésen egyébként folyó ügyeket intéztek el. Itt említjük meg, hogy a közjegyzői kar képviselőjében Gömbös Gyula miniszterelnök temetésén Lázár Ferenc dr. felsőházi tag jelent meg.

Ankét a Budapesti Ügyvédi Körben. A „Polgári peres és nem peres eljárás és az igazságügyi szervezet módosításáról“ szóló törvényjavaslat tervezetének megvitatására a Budapesti Ügyvédi Kör az ügyvédi kamara székházának földszinti előadótermében október hó folyamán minden csütörtökön este ankétet tartott. Az anyag a következő megosztásban került megvitatásra: A bevezető előadást tartotta: Teller Miksa dr. Majd ezután Viener Miklós Pál dr.: „A fórumok reformja“. Ifj. Szigeti László dr.: „Az előkészítés és fellebbezés“. Gerlóczy Endre dr.: „Az ügyvédkérdés a javaslatban“. Ribáry Ernő dr.: „Választott bírósági eljárás“. Vészi Máttyás dr.: „Ami a tervezetből kimaradt“ és Bernhard Miksa dr.: „A szegényjog reformja“ címen hirdetett előadásai következtek. Az előadók rendkívül értékes előadásai és az előadásokat követő felszólalások mélyreható alaposággal, kiváló szakszerűséggel tették elfogulatlan és tárgyilagos bírálat tárgyává a tervezetet, melynek folytatólagos megvitatása során még november hó 5-én Simon Mihály Pál dr.-nak „Igazságügyi műszaki és igazságügyi mezőgazdasági tanácsok“ című előadására és Teller Miksa dr. zárszavára kerül a sor. A vita során felszólalt Barcs Ernő dr. kir. közjegyző is, aki a tervezetnek a közjegyzői kart és az intézményt érintő rendelkezéseit tette szóvá és a jelen voltak élénk helyeslése mellett kifogásolta a tervezet 205. §-ának a közjegyzői állás függetlenségét is sértő azt a rendelkezését, amely kimondja, hogy a közjegyzői állás megszűnik azzal is, ha a közjegyző 70-ik életévét betöltötte és az igazságügy-miniszter őt állásában nem tartotta vissza.

A különélési tanúsítvány tartalma. A Te. 56. §-a rendelkezései szerint az ú. n. különélési tanúsítványoknak az elhagyás ténye, illetve körülményeire vonatkozólag kell bizonyítékokat

tartalmaznia. E részben a felek igen sok esetben olyan tanuk kihallgatását kérik és szorgalmazzák a kir. közjegyzőktől, akik csupán a különélés időtartamát igazolják, azonban az elhagyásra vonatkozólag s így elsősorban arra, hogy ki volt az elhagyó fél, igazoló adatokat produkálni nem tudnak. A felek azonban ennek s a vonatkozó közjegyzői figyelmeztetésnek ellenére is ragaszkodnak a tanusítvány kiállításához. Egy adott esetben a birói visszahívás alapjául szolgáló közjegyzői tanusítvány a felperes férj bemondása alapján bizonyította azt, hogy a közös lakásból a feleség távozott el. A közjegyző által kihallgatott két tanu a különválást követő időből származó tudomása alapján igazolta, hogy a házaspár két év óta különváltan élnek. A hűtlen elhagyás címén indított bontókeresetet a visszahívó végzés joghatályának hiánya okából a Kuria 5825/1936. számú ítéletével a következő indokolással utasította el:

„A közjegyzői tanusítványnak az eltávozásra vonatkozó tartalma pusztán a felperes férj bemondásán alapulván, az nem felel meg a Te. 56. §-ában foglalt rendelkezésnek, mert a közjegyző részéről felvett tanusítványnak „az elhagyásra . . . vonatkozó adatokat és bizonyítékokat“ kell tartalmaznia; már pedig a tanusítvány az elhagyásra bizonyítékot nem tartalmaz. A felhívott tanuk vallomása a H. T. 77. § a. pontjában meghatározott 6 havi különélés, illetve a Te. 56. §-ban való szabályozás szerint az elhagyás tartamára bizonyosságul szolgálhat ugyan, de egyáltalán nem lehet igazoló bizonyíték az életközösség megszakadásának körülményeire nézve. Amidőn az 1930: XXXIV. t. c. 56 §-a a H. T. célkitűzésével összhangban nem álló téves birói gyakorlat megszüntetése okából az elhagyásra és az elhagyás tartamára vonatkozó adatok és bizonyítékok szolgáltatása tekintetében királyi közjegyzői tanusítvány bemutatását írta elő, a dolog természetéből folyóan az elhagyásra vonatkozó adatokat a törvény célzatának megfelelően csak a házaspár utolsó közös lakhelyén, vagy az elhagyásnak más helyen történt tényleges bekövetkezésénél jelen volt, vagy az elhagyást egyébként bizonyítani képes tanuk szolgáltatathatják.“

Ennek a legfelsőbb birói álláspontnak figyelembevételével joghatályosan csupán olyan tanusítványok állíthatók ki, amelyek az elhagyás ténye és körülményeire vonatkozólag megfelelő igazoló bizonyítékokat tartalmaznak.

Jogutódlás a reáljogú gyógyszereszekre vonatkozólag.
E közlöny múlt számában megemlékeztünk arról, hogy egy reáljogú gyógyszereszek tulajdonjogát a belügyminiszterium jóváhagyá-

sával az elhalt tulajdonos nevéől egyszerűen egy családi értesítő alapján irták át az új tulajdonos javára. A kincstár és a közjegyzői érdekeket sértő ezzel a gyakorlattal szemben a törvényhozási tárgyalás alatt álló új gyógyszerészeti törvényjavaslat aktuálításából a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete az alábbi felterjesztést intézte az igazságügyminiszterhez:

„A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egylete a napi sajtó és egyes érdekelt tényezők nyilatkozataiból értesült arról, hogy a m. kir. kormány a közel jövőben újból szabályozni kívánja a gyógyszerészettel összefüggő egészségügyi kérdéseket. A tudomására jutott hírek szerint az ország összes gyógyszerészei törzskönyveztetnének és a központilag vezetendő közhitelességű könyvek egyes gyógyszereszekre vonatkozó lapjai a telekkönyvi betétek hasonlatosságára, különböző birtokállási, tulajdoni és teher adatokat tartalmaznának. A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egylete midőn örömmel üdvözlí s minden vonatkozásban korszerű, a néphygiéniai és szociálpolitikai alapelvekre épített belügyminiszteri törvényjavaslat megszületését, engedélyt kér arra, hogy oly pontra hívja fel Nagyméltóságod szives figyelmét, mely az egészségügyi érdekeket tárgyaló javaslatban, vagy e törvény végrehajtási utasításában könnyen elsikkadhat. A központilag nyilvántartandó gyógyszereszek közé tartoznak a reáljogú gyógyszereszek is. Bár 1874. év óta ilyen jogosítvány nem adományoztatik, a reáljogú gyógyszereszek száma még ma is jelentős. Ezek a gyógyszereszek jogok, mint „gyökösített iparjogok“ forgalom tárgyát képezik és az örökölhető vagyontárgyak közé tartoznak. Vitathatatlan, hogy e jogok jelentős vagyoni értéket reprezentálnak és így az öröklés folytán történő jogutódlás birói megállapítása az örökösök szempontjából sem közömbös kérdés. De éppen a szándékolt törzskönyvek megbízhatóságának és hitelességének szempontjából is elengedhetetlennek mutatkozik, hogy a tulajdonos halála következtében bejegyzendő változás birói megállapítás alapján történhessék. Mindaz az ok, mely a törvényhozót az 1894. évi XVI. t. c. 4. szakaszának törvénybe iktatására indította, — áll a quasi ingatlanok tekintetében reáljogokra, — és fokozottan áll az a motiváció, mely Nagyméltóságodat a cégtagok halála következtében beállott tulajdonváltásokra vonatkozó 31555/1935. I. M. rendelet kiadására készítette. Miután ma a közigazgatási hatóságok e jogok öröklése folytán történő átszállását minden birói határozattól függetlenül állapítják meg, kötelező eljárás és reáljogban lévő jelentős vagyoni értékek

kötelező bevallása, az erre vonatkozó leltár illetékkiszabás végetti bemutatásának igazolása hiányában oly vagyoni károkat okozhatnak a kir. kincstárnak, melyek államgazdasági szempontokból figyelmen kívül nem hagyhatók.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egylete kötelességét véli teljesíteni, mikor ezeket a Nagyméltóságod előtt is jól ismert tényeket és körülményeket Nagyméltóságod elé tárja azzal a mély tisztelettel előadott kérelme kapcsán: méltóztassék a gyógyszerésztörvény javaslatának előkészítésénél odahatni, hogy a reáljogú gyógyszerész tulajdonosának, vagy társtulajdonosának halála esetében a jogutódlás törzskönyvi bejegyzése csak jogerős hagyatékátadó végzés, vagy öröklési (hagyományi) bizonyítvány, illetve e jogutódlást megállapító más jogerős birói határozat alapján legyen elrendelhető.

A sikertelen ingatlan árverések költsége. Ingadozó a bíróságok álláspontja abban a kérdésben, hogy ha a kir. közjegyzők az ingatlan árveréseket foganatosították, azonban az árverelők hiányában eredménytelen maradt, a 60600/1926 I. M. rendelet első vagy utolsó bekezdései szerint számíthatók-e fel közjegyzői díjak. A budapesti kir. törvényszék, mint polgári felfolyamodási bíróság legújában hozott 21 Pf. 9701/4/1936 számú végzésével arra a helyes álláspontra helyezkedett, hogy ilyen esetekben a kir. közjegyzők jogosultak a hivatkozott § 1-ső bekezdése alapján a kikiáltási ár alapulvétele mellett a hivatkozott rendelet 4 §-ában megszabott tételeknek megfelelő költségösszeget felszámítani. A törvényszék végzésének indokolása a következő: „A felfolyamodással élő kir. közjegyző az elsőbíróság végzését annyiban támadta meg felfolyamodással, amennyiben a végzés árverési költség fejében részére 41 P. 56 fillért állapított meg. A felfolyamodó a költség felemelését kérte. A kir. közjegyző az árverést foganatosította, az — csupán árverelők hiányában — sikertelen maradt. Ebben az esetben pedig a 60600/1926 I. M. sz. rendelet 30. §-ának első bekezdése szerinti díjak illetik meg a kir. közjegyzőt, mint birói kiküldöttet, nem pedig az idézett szakasznak az elsőbíróság által is irányadóul vett utolsó bekezdése szerinti mérsékelt díjazás, amely arra az esetre van megszabva, amikor az árverést a kir. közjegyző, mint birói kiküldött, önhibáján kívül, nem tarthatja meg. Helyet kellett tehát adni a felfolyamodásnak és a kir. közjegyző díját és kiadását a 60600/1926 I. M. sz. rendelet utolsó bekezdése helyett ugyanezen

§. első bekezdése szerint kellett megállapítani, a munkadíjat az árverésen leszállított kikiáltási ár után számítva.“

A csehszlovák jogászok I. szakkongresszusa. Ez évi szeptember hó 26-29. napján tartották meg Prágában Hora Vladimír dr. prágai egyetemi tanár elnökletével Dérer Iván dr. igazságügy-miniszter, a képviselőház és szenátus, valamint a köztársasági elnök képviselőjének jelenlétében a csehszlovák jogászok I. szakkongresszusát. A kongresszusra mintegy 1600 csehszlovákiai elméleti és gyakorlati jogász gyűlt egybe. A csehszlovákiai német jogászok állandó választmányának képviselőjében Jarolim dr. magántanár üdvözölte a kongresszust, a jelenvolt francia ügyvédek, a jugoszláv és lett jogászok delegációját. A kongresszusnak a következő osztályai voltak: általános jogi, birói, ügyvédi, közszolgálati jogász-hivatalnoki, — közjegyzői, és gazdasági életben alkalmazott jogászok osztálya. *Ebből az alkalomból tartották meg a csehszlovák közjegyzők szintén első szakkongresszusukat Jaroslav Culik dr. emeritált prágai közjegyző vezetésével.* A közjegyzők gyűlésén a következő előadások voltak: Culik dr.: „a közjegyzőség nemzetközi érintkezésben“, Hanna Ottó dr. közjegyző-helyettes: „a fiatal közjegyzői generáció problémája“, Janatka Ferenc dr. prágai közjegyző: „a közjegyző hivatása és szolgálata“ szabályozás de lege lata et de lege ferenda.“ Továbbá Macas dr. prágai közjegyző-helyettes: „a közjegyzők autonom nyugdíjbiztosítása“, — Motlik dr. közjegyző: „a jegyzői elnevezés és funkció duplicitása“ tekintettel a községi jegyzőkre, — Tognér dr. olmützi kamarai elnök: „a közjegyző funkciója a jogi életben és védelmének szükségessége“, és végül Zofka dr. közjegyző-helyettes: „a közjegyző funkciója a demokratikus állam jogi rendjében.“

A közjegyzőknek ez az első szakkongresszusa határozatilag kimondotta,

1. hogy követeli az új modern közjegyzői rendtartás legsürgősebb megalkotását, amelyben a közjegyzők jogviszonya oly módon legyen rendezve, hogy teljesen saját hivatásuknak szentelhessék munkaerejüket és működésüket a közönségnek és az államnak a legnagyobb hasznára végezhessek, tekintet nélkül arra a veszélyre, amivel az agenda esetleges csökkenése jár.

2. hogy államközi szerződésekkel biztosítsák a közjegyzői okiratok szabad forgalma a külföldi államokban s a közjegyzői okiratoknak külföldön is közhitelesség és végrehajthatóság biztosítsák, természetesen a viszonyosság feltétele mellett,

3. hogy a bíróság tanusítási tevékenysége csak a szegény felekre terjedjen ki,

4. hogy minden intézkedés megtéessék a zúgírászat korlátozására, amely a közönségnek, az autorizált jogászoknak, de az igazságszolgáltatásnak és a pénzügyi igazgatásnak igen nagy kárára erősen felburjánzott,

5. hogy a „notár“ elnevezés csak a közjegyzőknek legyen fenntartva, ezt törvényileg védjék meg és más szerveknek és személyeknek ezen cím használatát tiltsák meg,

6. továbbá, hogy a szlovenszkói és podkarpatská-ruszi *községi és közjegyzőknek okirati és egész magán agendája tiltassék meg*, mert ezek állami pragmatikális tisztviselők, teljes fizetéssel, nyugdíjjal és ellátási igénnyel és ezek a munkálatok csak autorizált jogászoknak tartassanak fel,

7. hogy törvénybe legyen iktatva a közjegyzőknek és közjegyzőjelölteknek önálló aggkori és munkaképtelenség esetére szóló biztosítása és végül,

8. hogy az 57/1931, törvény által kreált bírósági aktuáriusok (irodatisztek) legyenek kizárva a bírósági döntésekből, főleg pedig a közjegyzők hagyatéki munkálatainak felülvizsgálásából és a közjegyzőknek, mint birói megbizottaknak díjai megállapításánál legyenek mellőzve. Ezeket a határozatokat egyhangulag hozták és *azokat a szakkongresszus plénuma is magáévá tette*, amennyiben tiltakozott az ellen, hogy jogászi munkálatok nem jogászok által végeztessenek. *A plénum is követelte*, hogy a zúgírászat szüntettessék meg és amennyiben Szlovenszkóról és Podkarpatszka Ruszról van szó. követelte még, hogy a notár titulus kizárólag a közjegyzőknek legyen fenntartva és *a községi közjegyzők okiratszerkesztési és egész magán agendája tiltassék meg* és legyen fenntartva autorizált jogászoknak. A szakkongresszus a határozatok keresztülvitelére egy központi bizottságot alakított, amelynek kötelessége lesz az illetékes helyekkel állandó érintkezést fenntartani és a kimondott elvek foganatosításáról gondoskodni. (xf.)

Bejegyzési illeték a hagyatéki tárgyalási díjak jelzálogjogi biztosítása esetén. Ennek a közlönynek múlt évi 7. számában a 335. oldalon megemlékeztünk azokról a zűrzavaros állapotokról, amelyek a kir. közjegyzői hagyatéktárgyalási díjak bejegyzési illeték kötelezettsége tekintetében fennforognak. Részleteztük azokat az egymásnak tökéletesen ellentmondó gyakorlatokat, amelyeket ebben a kérdésben az egyes pénzügyi hatóságok folytatnak.

A kérdést újabban az egyik kir. közjegyző a közigazgatási bíróság elé vitte, amely 19938/1934 P. szám alatt (azonban csak ez évi június hó 3. napján tartott nyilvános ülésben hozott) határozatával azt az egyébként helyes álláspontot foglalta el, hogy amennyiben a kir. közjegyző a 6800/1935 I. M. rendelet 14. §-ában biztosított joga alapján a hagyaték tárgyalási díjai erejéig jelzálogi biztosítást kér, a díj összege után a megfelelő bejegyzési illeték jár ugyan, felémelt illetéket azonban abban az esetben sem lehet kiszabni, ha a bejegyzési illeték 50 pengőt meg nem halad. A közigazgatási bíróság vonatkozó ítéletének indokai a következők: „A panaszló királyi közjegyző a hagyatéki tárgyalási díjkövetelésének telekkönyvi bejegyzése után kiszabott egyszeres illetéket nem kifogásolja. Kifogásolja ellenben a felemelt illetéket, amelyet a pénzügyi hatóság azért követel mert a bejegyzési illetéknek bélyeggel lerovása nem történt meg. A felemelt illetékkel szemben támasztott panasznak helyet kell adni, mert a királyi közjegyző a bekebelezést nem közvetlenül kérte a telekkönyvi hatóságtól, közvetett kérelmezés esetében pedig a bejegyzési illetéknek — az értékhatárig — bélyeggel lerovása csak a végrehajtási jelzálogjog bejegyzésénél kötelező.“

Véleményünk ugyan ebben a kérdésben az, hogy hagyatéki ügyekben a kir. közjegyzők, mint birói megbizottak járnak el s így az őket illető díj jelzálogjogi biztosítás esetén bejegyzési illetékkel megterhelhető nem volna: ha már azonban ebben a kérdésben a pénzügyi hatóságok végre egységes álláspontra helyezkedtek, vagyis a bejegyzési díj kötelezettséget megállapították, a további kellemtelenségek elkerülése végett ismételtén is azt a tanácsot adhatjuk, hogy ha a közjegyző 200—4200 pengő összegű hagyatéki költség jelzálogi biztosítását kéri, (tehát nem mindjárt a végrehajtási jelzálogjog bekebelezését) a megfelelő 1·2% bejegyzési illeték és pótlék összeget törvénykezési bélyegjegyekben rójja le vagy a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvön, vagy pedig a betérjesztő, illetve később a biztosítást kérő jelentésben. Ezenkívül ellenőriznie kell a kir. közjegyzőnek azt is, hogy a hagyatéki bíróság megkereső végzésében igazolja a bejegyzési illeték lerovását, mert különben megtörténhetik az, amire már példa van, hogy a hagyatéki bíróságnál a bejegyzési illetéket a kir. közjegyző lerózza s ezenkívül a bejegyzést rendelő végzés után külön is kirójják a bejegyzési illetéket, vagyis kétszeres illetékezéssel is kell a kir. közjegyzőknek — sajnos és hála az illetékügyben dúló jogbizonytalanságnak — számolniok.

Felhívás. A magyarországi kir. közjegyzők országos egylete felhívja azokat a kir. közjegyzőket és helyetteseket, akik a tagsági díjakkal hátralékban vannak, különösen azokat, akik az 1936. évet megelőző időről hátralékosok, hogy tartozásaikat a 41951. számú postatakarékpénztári csekkszámú legkésőbb. ez évi november hó 10. napjáig befizetni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben az ez évi szeptember hó 15. napján tartott központi bizottsági ülés határozatának megfelelően, különösen a nagyobb hátralékosok ellen, a fizetési meghagyás útján való behajtási eljárást haladéktalanul folyamatba tétetni lesz kénytelen.

A Kir. Közjegyzők Közlönye 1927—1932 évfolyamai bekötött példányokban jutányos áron kaphatók. Cím a kiadóhivatalban.

Fiatal helyettes azonnali belépésre alkalmazást kaphat nagy vidéki városban. Hagyatékok önálló tárgyalása megkívántatik. Cím a kiadóhivatalban.

Budapesti kir. közjegyzőhelyettes (menekült kir. közjegyző) német nyelvjogosítvánnyal azonnali belépésre is és esetleg vidéken is, helyettesi állást vállal. Cím a kiadóhivatalban.

Kihirdetett törvények:

1936. évi XXIX. törvénycikk a Budapesten, 1935. évi június hó 8. napján kelt magyar-holland légiforgalmi egyezmény becikkelyezéséről.

Rendeletek.

122811/1936. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényűzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámítása.

110779/1936. P. M. sz. A közigazgatási illetékhiányokról felveendő hivatalos leletek.

5800/1936. M. E. sz. A gyülekezési jog korlátozása.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Jogállam. (XXXV. évf. 7. füzet.) Ennek a régi, értékes multtal bíró jogi szaklapnak legújabbán megjelent számában első cikket A rehabilitáció címen Németh Péter dr., a fiatalok büntetőjogának egyik elismerten elsőrangú szakértője írt. A házassági törvény 77., 80. és 83. §-ainak szerkezeti kapcsolódása címen Tóth György dr. kir. kuriai bíró, a magyar jogi szakirodalom egyik legszorgalmasabb munkása, írta e szám második helyen megjelent cikkét. További cikkeket írtak Auer György dr., Schwartz Tibor dr., Tihanyi Lajos dr., Kartal Ignác dr. Az utóbbi a Pprts. novellájának tervezetét bírálja elég éles szavakkal, megállapítván végeredményben azt, hogy a javaslatnak osztatlanul örülni nehéz. Az Irodalom és Szemle rovatok különböző közleményei adják e szám folytatólágos tartalmát.

Polgári Jog. (XII. évfolyam 8. szám.) Külön cikkeket írtak e számba Szakács Antal, Tóth György dr. és Alföldy Ede dr. A Jogalkotás rovatban az új jogszabályokat, ezek között a Magyar Nemzeti Bank újabb kibocsátott körleveleit ismertetik s ebben a rovatban a perrendtartási novella tervezetének

egy részleteivel foglalkozik ifj. Szigeti László dr. egy közleménye. A Joggyakorlat, Jogélet, Ügyvédség és Irodalom rovatok közleményeit találjuk még ebben a számban.

Magyar Jogi Szemle. (XVII. évf. 8. szám.) A vezető helyen Nagy Antal, a szegedi ítélőtábla bírása, folytatja a polgári perrendtartás módosítására vonatkozó miniszteri javaslattal kapcsolatos megjegyzéseit. Házassági problémák címen Sinka Endre törvényszéki tanácselnök írta a következő cikket s a további külön cikkek szerzői Szücs János dr., Zsoldos Benő, Weisz Árpád dr. és Büky Ernő dr. A szemle rovatban kegyeletteljes szavakkal méltatja Nagy Dezső Bálint dr. szerkesztő, Király Ferenc dr. az országos ügyvédszövetség volt kitűnő ügyvezető elnökének s a Magyar Jogi Szemle egyik alapítójának munkásságát és érdemeit. Az Irodalom s a Külföldi jogélet rovatok közleményei egészítik ki ennek a számnak tartalmát, amelynek mellékleteiként különben a különböző döntvénytári füzetek ezuttal is megjelentek.

Bihari Index Juris Hungarici, Magyar Jogmutató. E közlöny mult számában megemlékeztünk arról a nagyarányú vállalkozásról, amelynek célja majdnem egy évezred alatt alkotott magyar jogszabályok tekintetében a gyakorlati és elméleti jogászságnak megfelelő, biztos és könnyű eligazodást nyújtani. A hatalmas műnek immár II. füzetet jelent meg Áru-bizonyítvány vezérszavakkal. Az index kiadója Bihari Károly dr. (e közlöny előző számában tévesen közöltük, hogy foglalkozása ügyvéd, mivel fia néhai Bihari Béla dr. a Magyar Jogmutató megalapítója volt ügyvéd.) A mű füzetenként való előfizetési ára 6 P, bolti ára 7 P. 50 f. s megrendelhető Bihari Index. Magyar Jogmutató. Budapest, II., Ponty ucca 8. címen.

Az Ügyvéd. (VIII. évf. 9—10. számok.) Az ügyvédi érdekek szempontjából értékes szolgálatot teljesítő ügyvédi szaklap legújabbán megjelent két számában cikkeket írtak Boda Ernő dr. főszerkesztő és Szegő Ferenc dr. felelős szerkesztőn kívül Forgách Dezső dr., Ballagi Ernő dr. Ribári Géza dr., Névai László dr. és mások. Mindkét számban az igazságügyi sérelmek és panaszok címén egész sorozatát közlik a különböző bíróságok oly irányu intézkedéseinek, amelyek nyilvánvaló ügyvédi érdekeket sértenek. Az ügyvédtársadalom hírei és a vidéki kamarák sajtószolgálatára című rovatokban a magyar ügyvédség különböző szervezeteinek megmozdulásairól, személyi jelentőségű eseményekről hoznak e számok részletes tudósításokat. A Kir. Közjegyzők Közlönye nyomán közlik a jegyzői magánmunkálatoknak az utódállamokban való megszüntetésére vonatkozó hivatást, a községi jegyző, mint hites személy részéről kiadott árverési hirdetményt s egyébként elismerő méltatásban emlekeznek meg a Kir. Közjegyzők Közlönye legutóbb megjelent számáról.

Magyar Törvénykezés. (1936. évi 18—19. szám.) E számok élén a lap rendes beosztásának megfelelően közlik a legújabbán megjelent rendeletek szövegét, majd a törvénykezési szemle rovatban magánjog, családjog, hiteljog, bérlet, kártérítés, büntetőjog, adó és illetékek szakok szerint csoportosítva bőséges anyagot hoznak a bíróságok legújabb gyakorlatából. A Forum és a Szerkesztő postája című állandó rovatok hoznak még sok közleményt. Ezek között meg kell emlékeznünk a Forum rovat bevezető közleményéről, amelyben az az állítás foglaltatik, mintha a magyar ügyvédség kereseti viszonyai kevesbedésében többek között a „közjegyzői hatáskörbővítés”-nek is része volna. Ha ez a megjegyzés az 1930: XXXIV. t. c. 21., 54. és 57. §-aira vonatkozik —

judomásunk szerint ugyanis az utóbb mult évtizedekben más törvényes „közjegyzői hatáskör kibővítés” nem történt csak legfeljebb hatáskör elvonás pl. Budapesten a kereskedelmi árveréseknek az árverési csarnok hatáskörébe való átutalása, avagy az 1927. IV, t. c. rendelkezései alapján a közjegyzők részére ingyen munkatömegnek ajándékozása; úgy utalunk e számban az Sz. S. jelzésű szerkesztői üzenetben kifejtettekre, amely szerint a hivatkozott §-ok ha némi új munkaterületet juttattak is a közjegyzőknek, ez csak munka és nem jövedelem többlet, mivel az új ténykedések túlnyomó részben ingyenesek s legfőképpen pedig ezek egyáltalában nem az ügyvédi munkakörből vonattak el s oda utalhatók nem is lehettek volna. Egy másik közleményre, amely előzetes bizonyítással kapcsolatos bírói megbízás ügyében két kir. közjegyzőnek az ügyvédekkel szemben tanúsított eléggé ellentétes magatartásáról szemléltető leírást ad, az a szerény megjegyzésünk volna, hogy a kir. közjegyzők tudatában vannak annak, hogy a hatóságok állanak a jogkereső közönség szolgálatában s nem megfordítva s így a kir. közjegyzők is a lehetőség szerint igyekeznek a közönségnek előékenyen és udvariasan rendelkezésére állni s különösen akkor, ha a fél a jogszolgáltatásban a közjegyzőkkel társ foglalkozási ág, az ügyvédség részéről részeseül képviselőben. Erre az általános közjegyzői felfogásra tekintettel fel kell tennünk, hogy a szóban levő közleménynek a tényállásra vonatkozó része nem teljes.

Illetékügyi Közlöny. (XI. évf. 8 szám.) A vagyonátruházási illetékekről szóló hivatalos összeállítás előadói tervezetét bírálja kiváló szakszerűséggel e szám első helyén megjelent értékes cikkében Nagy Dezső Bálint dr. a közlöny szerkesztőbizottságának illusztris tagja. A felügyeleti díjról írt ebben a számban még cikket Almássy Károly dr. A szokott rovatok változatos közleményei következnek folytatólag sorra. A Külföldi Szemelvények című rovatból megemlítenünk tartjuk azt a közlést, amely szerint a német közjegyzők az 1936. március 20-án kelt rendelet értelmében díjaiknak bizonyos százalékát az államkincstárba kötelesek beszolgáltatni. Bizonyos kivételek mellett illetékkötelesek azok a díjak, amelyeket a közjegyzők a díjszabás alapján kapnak. Ha a díjazás a 20 márkát meghaladja, az illetékek minden egyes esetben levonandók. Az illetékszámkulcsok progresszív módon vannak megállapítva s a progresszivitás oly nagy, hogy a 200000 márkát meghaladó közjegyzői díjknál ezt az összeget meghaladó díjak teljes egészükben az államkincstár illetik meg. (Ez a vázlatos közlés természetesen nem alkalmas arra, hogy a német közjegyzői díjilleték lényegéről és részleteiről megfelelő tájékoztatást lehetne szerezni.)

Joggyakorlat.

Magánjog.

117. Amíg az örökös felteheti, hogy a hagyaték az eljárási költségeket és örökhagyó tartozásait fedezi, ezeket sorrend megtartása nélkül kielégítheti, ellenkező esetben az örökösnek a hagyaték ellen a csőd megnyitását kell kérelmeznie. Ha ezt elmulasztja, a ki nem elégített hagyatéki hitelezőknek az ebből származó károsodásukért egész vagyonával felel. Annak az elbírálásánál, hogy a csőd megkérdésének elmulasztásából származott-e a hitelezőnek kára

s ha igen, ez a kár mennyit fész ki, a csődtörvény rendelkezései az irányadók. (K. P. I. 442/1936.)

118. Kétoldalú szerződéses viszonyban *ellátási joga* van a hitelezőnek, ha az adós késedelme következtében a szolgáltatás a hitelezőre nézve érdekét veszítette. Ez a jogszabály a haszonbérleti jogviszonyban is alkalmazást nyers az érdekmulás a haszonbérletnek rögtöni hatályú felmondási jogát állapítja meg. (K. P. VI. 52/1936.)

119. A *visszautasított örökség* az örökhagyó halálától kezdő hatállyal arra száll, akire az örökség megnyílt volna, ha a visszautasító az örökhagyó halálakor már nem él. (K. P. I. 5613/1935.)

120. Ha az örökösök a kereskedelmi üzletet az eredeti egyéni cég alatt közösen és állandóan a nélkül folytatják, hogy a tulajdonosoknak vagy azok némelyikének korlátozott felelősségét feltüntetnék, a K. T. 87. és 138. §-ai értelmében az örökösök *mindegyike a hallgatóság létrejött kereskedelmi társaságban beltárgként felelős*. Az ekként fenntartott közösséget tehát közkereseti társaságnak kell minősíteni. (K. P. II. 438/1936.)

121. *Közszerezményi megosztás* alá a házassági életközösség tartama alatt előállott vagyonszaporulatnak csupán a közös tartozások kielégítése vagy levonása után fennmaradó része esik. (K. P. I. 442/1936.)

122. Az anyagi jogszabályaink értelmében nincs kizárva az, hogy az ingatlanok nyilvános *bírói árverésen* történt eladása valamely anyagi jogi érvénytelenségi okból per útján érvényesíttessék és a peres út igénybevétele az sem gátolja, hogy a sérelmet felfolyamodás útján perenkívül is lehetett volna orvosolni. (K. P. I. 231/1936.)

123. A pusztán szóval létesült az a megállapodás, amely szerint az eladók a vásárlókkal szemben fennálló tartozásaik kiegyenlítéseként ingatlanukat a vásárlókra átruházzák, a 4420/1918. M. E. számú rendelet értelmében *írásbeli okirat hiányában érvénytelen*. (K. P. V. 394/1936.)

124. A 422. számú elvi határozat szerint az *örökbefogadási szerződés* csak olyan okból hatálytalanítható, illetve bontható fel, amely az örökségből való kitagadásra is elegendő. Az állandó bírói gyakorlat azonban ezenfelül akkor is helyet ad az örökbefogadási szerződés felbontásának, ha az örökbefogadott az örökbefogadóval szemben durva sértést követ el, amely magaviseletével az örökbefogadott az örökbefogadással járó kötelezettségeit oly súlyosan megsérti, hogy e miatt az örökbefogadás fenntartása az örökbefogadóra nézve elviselhetetlenné vált. (K. P. III. 181/1936. Azonos K. P. III. 3538/1935. I. Kir. Közlöny 1936. 4. szám 143. lap.)

125. Az *alapítvány* a Csehszlovákiában élő magyar kisebbség érdekeit van hivatva szolgálni. Sem ez a cél, sem pedig az, hogy a magyar honosságú akár természetes, akár jogi személy anyagi eszközökkel ezt a célt tartósan előmozdítani kívánja, hazai tiltó törvénybe nem ütközik és a nemzetközi jog szempontjából sem tekinthető tilosnak. Ezzel a célzattal rendelt alapítvány tehát jogérvényesen létesíthető. (K. P. I. 1352/1936.)

126. A perenkívüli eljárásban már jogerőssé vált *ingatlan árverés hatálytalanítása* önálló per útján csupán annyiban foghat helyet, amennyiben az ly pert folyamatba tevő félnek az árveréssel okozott anyagi jogi sérelme indokolták, e sérelem orvosolhatása és az érdeksérelem kiegyenlítése elkülönülül szükségessé teszi. A végrehajtónak az a ténykedése, hogy a kikiáltási

árát a szabályok szerinti összegnél kisebb összegben kérte megállapítani, önmagában az árverés hatálytalánítására, illetve a kártérítés megállapítására indokul nem szolgálhat. (K. V. 1502/1936. V. ö. a 122. sorszám alatt közölt határozattal.)

127. A jogról való lemondás nemcsak írásban, hanem a félnek erre a szándékára utaló egyéb magatartással is kifejezésre lehet juttatni. A lemondás megállapításához azonban mindenik esetben szükséges az, hogy a félnek erre irányuló akarata világosan és határozottan kifejezésre jusson. A vonatkozó közjegyzői okirat egész tartalmából megállapítható, hogy a szerződő felek nem szabályozták kimerítően az egymás ellen támasztható kölcsönös jogait és megfelelő kötelezettségeiket, hanem a házassági életközösség megszűntetésével kapcsolatban a házasság jogi fennállása alatt előálló jogi helyzetet rendezték s az ebből folyó kölcsönös jogok és kötelezettségek felől rendelkeztek. Az okiratnak az a megállapítása, hogy az abba foglalt megállapodások a feleségnek özvegysege esetére megillető jogait nem érintik, a Kuria álláspontja szerint nem csak a szorosan vett özvegyi jogot, de a közszerményi igényt is magában foglalja. (K. P. I. 885/1936.)

128. A Kuria állandó gyakorlata szerint anyagi jogszabály az, hogy a házastársak különválása esetén a távozó házastárs a közös lakásban visszamaradó házastárs beleegyezése nélkül is elviheti azokat a tárgyakat, amelyek a személyes szükségletére szolgálnak. (K. P. III. 1712/1936.)

129. Az utóöröklési jogról való lemondás csupán a végrendeleten alapuló ezt a jogot szüntette meg, nem akadályozta azonban a törvény alapján való ági öröklésnek. (K. P. I. 1550/1936.)

130. A polgári határozatok tárának III. kötetében 414. szám alatt felvett elvi határozatban a Kuria már állást foglalt abban a kérdésben, hogy az apanázs, amely a házassági terhek viselésének könnyítésére van rendelve a hozomány célját szolgálja, jogi minősége járadékhozomány, amelyet úgy kell tekinteni, mintha a férj a járadéknak, mint évi kamatnak a tőkét kapta volna hozományul, de a tőkét a hozomány adója visszatartotta. Ebből következik, hogy a járadékhozomány az átadott hozománnyal egyenlő jogi intézmény, a hozomány a házassági terhek könnyítésére szolgál s ekként a házasság fennállása alatt a járadékhozomány sem vonható vissza s azok a jogszabályok, amelyek durva hátlatlanság esetén az ajándék visszavonását lehetővé teszik, hozomány adása esetére nem alkalmazhatók. (K. P. III. 318/1936.)

131. Házassági életközösség megszűnése után a feleség a H. T. 92. §-a értelmében tartási igényéről joghatályosan lemondhat. Az e tárgyban kiállított, közjegyzői okiratba foglalt az a kijelentés, hogy a házastársak egymás ellen házassági bontóperet szándékoznak folyamatba tenni nem minősíthető olyan feltételnek és megállapodásnak, amely az egyik házastársnak a házasság felbontásába való beleegyezését a másik fél által nyújtandó vagyoni előnytől tette volna függővé. (K. P. III. 1183/1936.)

132. Ha az utóörökös az utóöröklés megnyitását nem érte meg, az utóörökös nevezés hatályát veszítette s ez a meg nem szerzett utóöröklési jog az utóörökös örökösére át nem száll. Utóörökös helyettesítést kifejezett rendelkezés hiányában vélelmezni annál kevésbé sem lehet, mert az utóörökös örökhagyóval törvényes családi kapcsolatban nem állott. (K. P. I. 2139/1936.)

133. Az 1876: XVI. t. c. 35. §-a szerint a végrendelet visszavonásához — a megsemmisítés eseteitől eltekintve — ugyanazok az alakszerűségek kívánatnak meg, mint azok megalkotásához. Négy együtt jelenvolt egyén előtt tett, azonban csupán az egyik egyénhez intézett az az egyszerű kijelentés, hogy írásbeli végrendeletét örökhagyó vissza kívánja vonni a hivatkozott törvényszakas alapján jogérvényes végrendeletet visszavonásnak nem tekintendő. (K. P. I. 2137/1936.)

Szerkesztői üzenetek.

Öreg közjegyző. A közbejött események miatt a perrendi novella s ezzel kapcsolatosan a korhatár kérdése is ezidőszerint nyugvó stádiumban van. Egyebekben a megvalósíthatás lehetőségével szemben táplált s tökéletesen indokoltnak vélt aggályaink változatlanul fennállanak. Megfelelő nyugdíj nélkül nem lehet korhatár, a megfelelő, sőt még a megnefelelő nyugdíjnak is pedig ezidőszerint elháríthatatlannak látszó akadályai vannak.

Sz. S. Az egyik napilap a perrendi novella tárgyában meginterjuvált egy „ismert válópöri specialista” jelzővel minősített budapesti ügyvédet, aki többek között azt a kijelentést tette, hogy a javaslatnak az a rendelkezése, mely szerint ha a fél szegényjogban részesül is, a közjegyző díjának megfizetése alól nem mentesül, antiszociális. Tudni kell ugyanis, — folytatódik az interju — hogy a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló törvény a hűtlen elhagyásos eljárásba egészen feleslegesen vonta bele kötelezően a közjegyzőt. Ennek a törvénynek rendelkezései szerint a házassági peren kívüli és peres eljárásban az ügyvédi meghatalmazásokat a közjegyzőnek kell hitelesítenie és az elhagyás tényét és tartamát közjegyzői tanusítvánnyal kell igazolni. A javaslat értelmében a szegény embernek ezentul is ingyen áll rendelkezésére a bíróság, díjtalanul viszi a válóperet a kirendelt ügyvéd és ingyen működik közre a házasságvédő, „de 35 pengőt a legkoldusabb embernek is le kell fizetnie éppen az aránylag igen jól szituált közjegyzői kar részére.”

Elhhez az interjuhoz szükségesnek tartjuk némely kommentárokat fűzni. Mindenekelőtt hangsúlyozzuk ismételtelen is, hogy a közjegyzői kar részéről semmiféle kezdeményező lépés nem történt abban az irányban, hogy a házassági életközösség helyreállítása iránt való perenkívüli eljárásba és a házasság felbontását célzó peres eljárásba a közjegyzőt bevonják. Ezzel szemben a meghatalmazások hitelesítési díja számot alig tevő csekély összeg — 260 P — lévén s másfelől pedig, mert az ú. n. különélési tanusítványoknak átlag 90 %-a ingyenes; a törvény hatályosságának hat éve alatt a közjegyzői kar a jogszolgáltatás érdekében úgyszólván és valójában minden megfelelő ellenérték nélkül jelentős munkát vállalt és teljesített. Ismételtelen is hangsúlyozottan tiltakoznunk kell az ellen a többször hangoztatott megjegyzés ellen, mintha az 1930: XXXIV. t. c. a közjegyzők részére megállapított újabb s különösebb jelentőség nélkül való ténykedésekkel jövedelem többletet akart és idézett volna elő. Ellenkezőleg a hivatkozott t. c.-ben is megnyilvánult az az újabb tendencia, hogy a bíróságok tehermentesítését a közjegyzők által s lehetőleg azonban ellenérték

nélkül eszközöljék. A különélési tanusítvány 35 pengős díjának beállítása inkább hangulatkeltés, mint valóság, mert e tanusítványok díja — a terjedelemhez mérten — 20 P összeget alig halad és haladhat meg. „Az aránylag igen jól szituált közjegyzői kar“ című még mindig jelentkező legendáknak, hogy mennyire nincs semmi komoly alapjuk, azt különösen a közjegyzők előtt szükségtelen igazolnunk s felesleges reámutatnunk arra is, hogy épen ellenkezőleg a közjegyzőknek legnagyobb része immár a megélhetés gondjaival súlyosan küzd. Arra való tekintettel, hogy a javaslat általánosságban az elválások megnehezítését célozza, ennek a célnak szolgálatába állított azt a rendelkezést, hogy a különélési tanusítványok díját a szegényjogban részesülő felek is kötelesek megfizetni, antiszociálisnak minősíteni nem igen lehet. Ezzel kapcsolatban még reá kell mutatnunk arra, hogy a szegényjog engedélyezésével kapcsolatosan nagyfokú visszaélések történnek, úgy, hogy egyáltalában nem tartozik a mesék világába az a cobolyprémes, butonos hölgy, aki a közjegyzőtől szegényjogon ingyen kéri a különélési tanusítvány kiállítását.

Ekként, ha a perrendi novella vonatkozó rendelkezése törvénné válnék is, a tanusítványok kötelező díjával a közjegyzői kar nem kapna nemzeti ajándékot, ezzel csupán utólag díjaztatnék az a nagymérvű ingyenes munka, amit az 1930: XXXIV. t. c. a közjegyzői kar vállára rakott. Meg kell még közvetlen tapasztalataink alapján állapítanunk azt is, hogy a szegényjogos tanusítványoknál az eseteknek legalább is 50%-ában a felek a kirendelt, vagy más ügyvéd részére meghatalmazást is hitelesíttetnek, s ily esetekben természetesen az ügyvéd díjazásban is részesül. A házasságvédő részére is megállapít a bíróság minden esetben díjat, amelyet némelykor behajtani is lehet: így tehát a szegényjogos ügyekben az ügyvédek sem működnek minden esetben díjtalanul közre, aminthogy általánosságban az ellenérték nélkül való működést senkivel s a jelenlegi nehéz helyzetben, legkevésbé az ügyvédekkel szemben nem tartjuk jogosan igényelhetőnek.

Ezekután végső megjegyzésünk az interjúra csak az, hogy a perrendi novella vonatkozó rendelkezéseit indokoltan nem lehet megvádolni azzal, mintha azok a favor notariorum jegyében születtek volna.

Nyugdíjas. Annak az új jogtételnek megkonstruálása, hogy „özvegyi“ nyugdíjat — pláne a nyugdíjszabályzat 33. §. utolsó bekezdésében írt határozott és kifejezett rendelkezés ellenére — a férj életbenléte esetén is meg lehet állapítani, vitathatatlan dicsősége a közjegyzői kar kebelében működő egyik hivatalos szervnek. Erről s ennek a szervnek egy másik legújabb döntéséről különben közjegyzői körökben sok szó esik. Ezekből a szavakból a kifogástalan jogászai felfogás elismerésének és a helyeslésnek hangja nem igen csendült ki.

V. K. Gy. Lehetetlent elvégre mi sem kívánhatunk s így tudomásul vesszük, hogy a kérdéses határozattal szemben a törvényhatóságon kívül és belül az összes rendelkezésre álló eszközöket sajnos eredmény nélkül meritették ki. A kérdéses üzenet távolról sem akart szemrehányás lenni, hanem indokolt figyelmeztetés a kar minden tagjához, hogy sok helyen tapasztalt közjegyző-ellenes hajlandóságokkal szemben legyenek mindig résen s az ilyen célzatú megmozdulások esetén a tájékoztatás és meggyőzés minden eszközét lehető fokozott súllyal, nyomatékkal és energiával s főleg pedig lehetőleg eredményesen vegyék igénybe.

A kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állasközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete látja el. (Cím: Gyöngyössi Arisztid dr. kir. közjegyzőhelyettes Budapest, VIII. József-körút 2.)